

VALSUDINE
CENTRALINE

CENTRALINE VALSUDINE
VALSUDINE

18 KAFALIN

Nr. 18 (1038)

1939. V. 4. Kaina 30 ct.

**Lietuvos kariuomenės
savaitinis laikraštis**

Kaunas, Miškų g-vė 18, „KARYS“
Telef. per Kar. Št. 56

Leidžia

Kar. Št. Spaudos ir Šviet. Skyr.

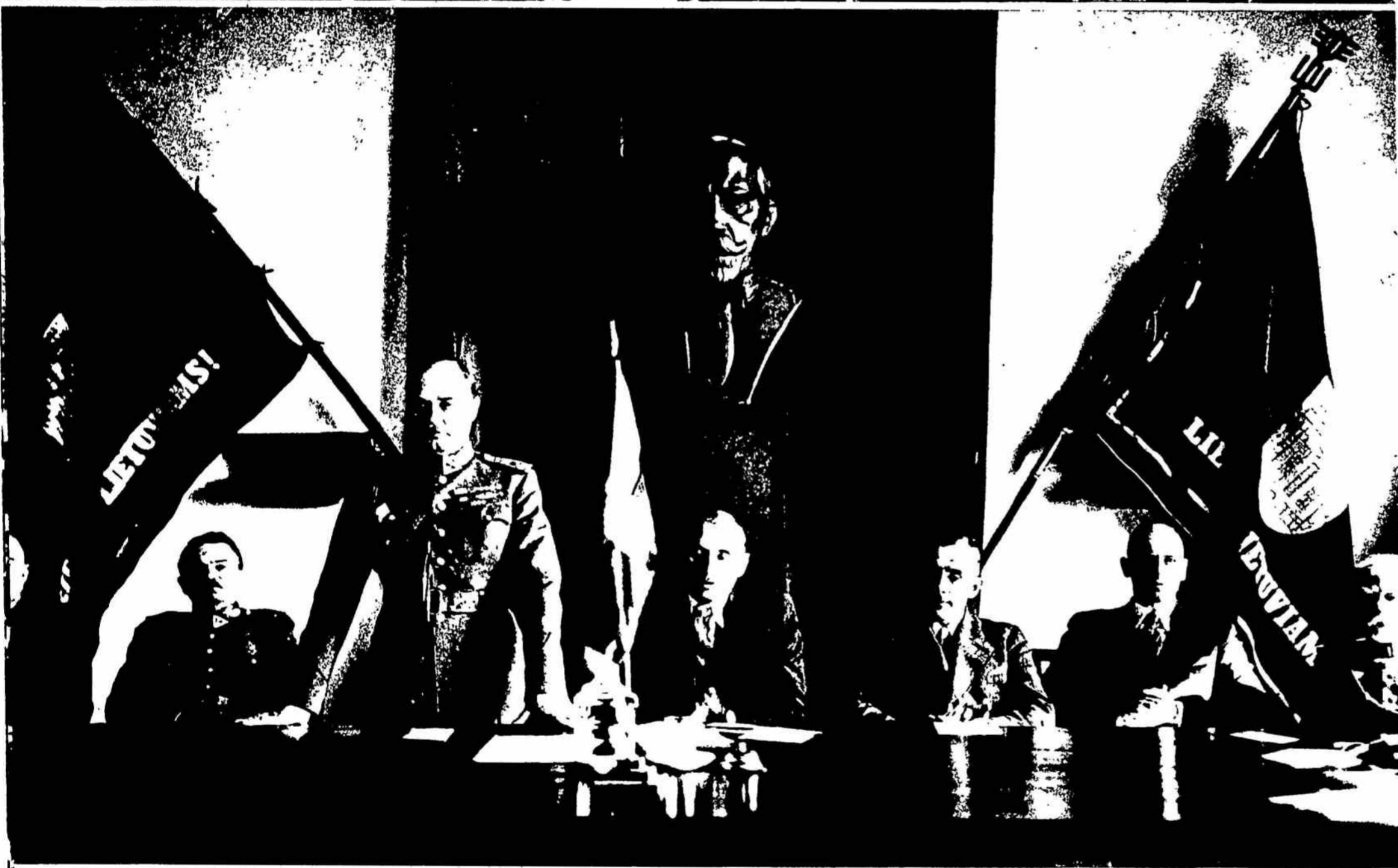
Redaktorius

kpt. S. Urbanavičius

Honorarų gauti ir visais kitais reikais redakcija ir administracija priima ketvirtadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais. Išimtis — atvykusiems iš provincijos

Prenumerata: puskarininkiams, kareiviams ir moksleiviams metams — 5 lt., 6 mėn. — 3 lt., 3 mėn. — 2 lt. Visiems kitiems metams — 8 lt., 6 mėn. — 4 lt., 3 mėn. — 2 lt. Užsienyje, be Latvijos ir Estijos, dvigubai

Spaudžia „Spindulio“ B-vės sp. Kaune

VIRŠELYJE: 1 PSL. — Vyt. Maže-
lio nuotr., 4 PSL. — Zaliausko
nuotr.

Darbas šventosios uoste. Lietuvių
verslininkų susirinkime IV. 30 da-
lyvavo ir ministras pirmininkas b.
gen. J. Černius. Prorektorius prof.
Blažio laidotuvės.

MOTINA IR TĖVYNĖ

Ne šiandien pasaulis įvertino motinos vaidmenį šeimoje, tautoje, valstybėje ir visoje žmonijoje. Tas motinos vaidmuo yra didis, kaip lygiai didi, garbinga ir kilni jos paskirtis. Motinos reikšmei išskirti, įsamontinti ir įprasminti visame pasaulyje jau eilė metų ruošiamos ilgesnės ar trumpesnės šventės, paprastai vadinamos motinos dienomis. Lietuvoje motinos dienos ruošiamos jau keliolikti metai. Jos pas mus įvyksta gegužės mėn. pirmą sekmadienį. Tą dieną visame krašte organizuojami susirinkimai ir skaitomos pas

skaitos apie motiną, iškeliant jos pareigas ir vaidmenį šeimos, tautos ir valstybės gyvenime. Motina yra šeimos centrinė ašis, jos siela, o pati šeima yra valstybės pagrindas. Šitą dėsni mūsų visuomenė supranta visu rimtumu. Toji pati mintis yra vertingai pabrėžta mūsų valstybės konstitucijoje. Jeigu mūsų valstybės vyrai rado reikalo net pagrindiniame valstybės įstatyme išskirti motinos ir šeimos reikšmę, tai tas rodo, koks didelis motinos ir šeimos vaidmuo yra mūsų tautoje. Betgi motinos ir šeimos gyvenimas visur yra neišskiriamai susijęs. Todėl nuo praeitų metų pas mus pradėta dar ruošti ir šeimos savaitė. Šeimos savaitė pradedama motinos diena, o visos savaitės metu visuomenė kviečiama

ugdyti sveiką, dorą, blaivią, patvarią, grynai lietuvišką ir gausią šeimą. Į motinos dienos ir šeimos savaitės organizavimą kaskart įtraukiami vis platesni visuomenės sluoksniai. Šiais metais motinos dieną ir šeimos savaitę Lietuvoje ruošia daugiau kaip 50 organizacijų. Tas faktas mums įsakmiai pabrėžia, kad mūsų visuomenė į motinos vaidmenį ir šeimos tvirtumą kreipia rimtą ir prideramą dėmesį.

Garbinga motina ir sveika, tvirta, tautinėmis tradicijomis persiėmusi šeima yra tie pamatai, ant kurių kuriami stipriausi ir puošniausi valstybės rūmai. Jau senovės išminčiai savo kraštų visuomenėms dažnai pabrėždavo, kad duokite mums geriausių motinų ir mes būsime geriausi žmonės. Tai gili tiesa ir taurūs žodžiai, kurie nurodo, jog šeimos ugdymo srityje motina yra pagrindinis veiksnys. Eikime dar toliau. Visi mes buvome bažnyčioje ir matėme motinos idealą — Dievo

Motiną. Kas lankėmės muziejuose, tie matėme geriausių motinos paveikslų, vaizduojančių motinos auką ir jos didžiąją paskirtį. Viso pasaulio tautos turi tūkstančius dainų ir pasakų apie motinos pasišventimą ir jos karžygiškumą. Taigi, garsiausi pasaulio dailininkai, gambiausi beletristai, didžiausi poetai, pasaulinio masto kompozitoriai, pirmaeiliai mokslo ir valstybės vyrai savo nemirštamais darbais prieš visą pasaulį iškėlė motinos simbolį, išaukštino jos idealą, visų kraštų žmonėse sukėlė meilę ir pagarbą motinai.

Tai žmonijos proto genijų atpildas viso pasaulio motinoms už jų vargą, pasiaukojimą, kentėjimus, už jų nuolatinius rūpesčius savo vaikus išauginti ir išauklėti gerais, dorais, sąžiningais žmonėmis, darbščiais ir naudingais visuomenės nariais.

Motinos, kaip žmonių gyvybės nešėjos, gali nevertinti tik tas, kas iš viso nevertina žmogaus ir jo uždavinių šioje žemėje. Tačiau tokių yra labai mažai. Motina pagarbos susilaukia iš visų, net iš tų, kurie nugrimsta į padugnes. Mes visi esame girdėję apie eilę atsitikimų, kai net sugautas plėšikas jam sunkią valandą pirmiausia atsimenta savo motiną ir gaudžiai gailisi, kad jis nenuėjo doru gyvenimo keliu, t. y. tuo keliu, kurį jam rodė motina.

Taip, vargiai mes rasime motiną, kuri savo vaikui nenorėtų gero; vargiai atsiras motina, kuri nesistengtų savo vaiką padaryti pranašesniu už kitus. Tai motinos didžios meilės išdava. Betgi ne visi vaikai reikiamai įvertina motinos meilę ir jos pasiaukojimą. Kiek daug būna atsitikimų, kai ant gyvenimo pakopų stipriai atsistoję sūnus nusigrįžta nuo savo motinos, jos gėdisi, vengia ją pažinti. Ar maža yra faktų, kad vaikai savo motinas apleidžia senatvėje, gaili joms geresnio duonos kąsnio ar šiltesnės pastogės. Tai skaudūs faktai, bet būdami atviri turime juos išskirti ir dėti pastangų, kad kiek galima sumažėtų tos nesantaikos, kurios pasitaiko tarp tėvų ir vaikų. Šitokios nesantaikos turi šeimos silpnumo požymių, o juk silpna šeima yra našta visam kraštui. Todėl, greta ugdymo pagarbos ir meilės jausmų motinai, mes turime susirūpinti šeimos tvirtumu.

„Vargo Mokykla“. Petro Rimšos kūrinys, vaizduojas Lietuvos mokyklos kelius, sunkiais svetimųjų priespaudos metais

Kunigaikštienė Gražina savo ritierių priešakyje. Nuotrauka iš Karo Muziejaus paveikslu

Šeimos palaidumas kaskart ima vis labiau reikštis ne tik mūsų miestuose, bet jis ima persimesti ir į kaimus. Atsiranda šeimos ardytojų, kurie dažniausiai žemais tikslais sugriauna gražiausius mūsų lietuviškumo židinius. Tie gaivalai ne tik išardo šeimas, bet, siekdami savo baurių tikslų, kartais vartoja šlykščiausias priemones, eidami net ligi savo „konkurento“ pašalinimo iš gyvųjų tarpo. Kokią milžinišką žalą mūsų valstybės stiprumo pagrinduose daro šeimų ardytojai, apie tai, rodos, niekam aiškinti netenka. Tenka tik iš dorosios visuomenės reikalauti, kad ji stotų griežton kovon su šeimų griovikais, tikraisiais vardais juos paskelbdama visuomenei. Šeimos ardytojų nėra reikalo slėpti. Jo tamsių užgaidų negalima praleisti pro pirštus. Nereikia žiūrėti, ar šeimos ardytojas būtų aukštos padėties visuomenės narys ar nežymus pilietis, nuo jo veido turi būti nuimta tamsių tikslų kaukė, o jie patys be jokių ceremonijų turi būti iššifruojami, kad žinotume, kas yra mūsų valstybės pagrindų kūrėjai ir kas jų naikintojai.

Šiandien daugelis tautų nemažą susirūpinimą rodo savo prieaugliu. Tai opus klausimas ypačiai negausioms tautoms. Koks yra kitų tautų susirūpinimas padidinti savo narių skaičių, mes galime spręsti ir iš tų priemonių, kurios šiam tikslui vartojamos. Valstybė gausias šeimas globoja ir remia visokiais būdais, pradedant vienkartinėmis pašalpomis ir baigiant nuolatinėmis subsidijomis, įvairiomis gausioms šeimoms

lengvatomis ir t. t. Mums tautos prieauglio klausimas irgi negali būti neaktualus. Esame negausi tauta, savame krašte galime išmaitinti kur kas daugiau žmonių, todėl ir reikia susirūpinti, kad tautos narių skaičius sparčiau didėtų. Tautos prieaugliui paskatinti ir pas mus jau imamasi konkrečių žygių. Tačiau tie žygiai tėra dar mažai imponuojantieji. Motinos dienos ir šeimos savaitės organizavimo komitetas yra nusistatęs gausias šeimas paremti medžiagiškai. Tai labai sveikintina iniciatyva. Komiteto rūpesčiu, šiais metais gausioms šeimoms, turinčioms nemažiau kaip 10 sveikų vaikų, bus duodamos piniginės premijos. Nereikia manyti, kad tos premijos bus stambios. Šiemetinės premijos yra tik gražaus sumanymo vykdymo pradžia. Reikia tą iniciatyvą plėsti. Prie šito darbo reikia prisidėti valstybei ir vsuomenei. Bendru tautos mastu niekas nebūtų nuskriaustas, jeigu gausioms šeimoms parama būtų teikiama bevaikių šeimų arba nenorinčių šeimų kurti sąskaiton. Mums ir šitokių veiksmų netektų vengti, nes kas tautai duoda daugiau sveiko prieauglio, kas valstybei išaugina daugiau gerų piliečių, tas iš tautos ir valstybės aruodo turi teisės daugiau ir gauti. Todėl nebūtų pro šalį, jeigu mes vieną kartą rimtai pasvarstytume ir išspręstume ligi tam tikro amžiaus šeimas nesukūrusių arba bevaikių šeimų mokesčiais apdėjimo klausimą. Tais mokesčiais atitinkamos įstaigos galėtų kaip tik nuolatos paremti gausias, bet vargingai gyvenančias šeimas. Tautos mastu tai būtų ir tikslu ir teisinga. Mes norime sveikų, gausių ir kraštui naudingų šeimų. Tokias šeimas visuomenė ir valstybė turi gerbti, globoti, remti ir skatinti, todėl čia ir reikia pavartoti visas galimas priemones, nesivaržant ar kam tas patinka ar nepatinka. Į tautos prieauglio skatinimą ir gausių šeimų rėmimą reikia eiti tiesiai ir drąsiai, nes mūsų tautos prieauglio tempas yra per lėtas. Vieną kartą reikia visiems suprasti, kad gausi šeima negali būti kieno nors pajuokos objektas, bet ji turi būti mums visiems pavyzdžiu ir pagarbos ženklu.

Pradedant motinos dieną ir šeimos savaitę, numatoma paskelbti tam tikrą šeimos teisių deklaraciją, kurioje bus įprasminti šeimos tikslai ir iškeltas motinos vaidmuo. Tai bus, žinoma, motinų ir šeimų būklės apžvalga mūsų krašte. Ji yra naudinga, nes tai motinas ir šeimas sustiprins morališkai. O toks sustiprinimas mums reikalingas, ypačiai turint prieš akis pasitaikančius šeimų negalavimus ir jų ryšių kai kuriuos irimus. Mums, lietuviams, apie šeimos stiprumo reikalingumą, rodos, netektų ir kalbėti, nes mes patys gerai žinome, kokius vaidmenis šeimos suvaidindavo mūsų praeityje. Kam šiandien nežinoma dailininko Petro Rimšos „Vargo mokykla“? Tame meno kūrinyje išreikšti lietuviškos motinos nuopelnai anais sunkios prispaudos laikais, kai mūsų krašte, pasak poeto, buvo ir tamsu ir juoda. Tais laikais lietuviška motina prie ratelio savo vaikus mokė lietuvių kalbos, ji mokė iš maldaknygės lietuviško rašto. Ji lietuviškai galvojo, lietuviškai dainavo ir meldėsi. Iš jos stiprius lietuviškumo daigus įgavo visi tie vyrai, kurių darbu, prakaitu ir krauju buvo atkurta mūsų nepriklausoma valstybė. Mes dažnai žvelgdami savo tautos prisikėlimo praeitin užmirštame lietuvišką motiną, užmirštame tai, kad ji buvo nuolatinis stiprus akstinas, kuri savo vaikus skatino nenutolti nuo savo tautos, nuo savo kalbos, nuo savo žemės. Jautri lietuviška motinos širdis velijo savo vaikus matyti visados savame krašte, nors čia ir vargą

vargstančius, negu išvysti juos šiltose vietose, bet sveitimame tolimame krašte. Tad, lietuvė motina visą laiką buvo mūsų tautos ugdytoja, mūsų patriotiškumo tvirtove.

Lietuvė motina mūsų bendroje tautos istorijoje turi gražių puslapių, išpuoštų jų karžygiškais darbais. Visi mes žinome Birutės, Gražinos, Mirgos ir daugelį kitų istorinių vardų, kurie išreiškia lietuvišumą, pasiaukojimą bendriems tautos reikalams, jos laisvės žygiams. Tie vardai yra tai visoms lietuviams brangus idealas.

Mums visiems yra miela ir mylima savo motina. Mes visi jaučiame jos reikšmę ir šilumą savo šeimose. Bet mes visi, lietuviai, turime vieną visiems bendrą motiną, kuri mumis nemažiau rūpinasi kaip mūsų gimdytoja. Toji mūsų visų Motina vadinasi Tėvynė Lietuva. Visi mes esame šitos Didžiosios Motinos lygūs vaikai. Kai sunku Motinai Tėvynei, sunku ir jos vaikams. Čia mūsų bendri vargai ir bendri džiaugsmas, bendri troškimai ir bendra kova dėl savo buities. Motinos Tėvynės globoje mes gyvename ir kiekvienas kuriamės sau ateitį. Mes, kiekvienas, dirbdami kasdieninius darbus, pirmiausia turime galvoti, kad jie būtų naudingi mūsų Motinai Tėvynei, kad mes savo darbus dirbtume taip, jog jais galėtų džiaugtis, gėrėtis ir didžiulotis Lietuva.

Ministro pirmininko pareiškimas spaudos atstovams

Gegužės 1 d. ministras pirmininkas ats. b. gen. Černius priėmė didžiųjų Kauno dienraščių atstovus, kuriems padarė pareiškimą aktualiais mūsų vidaus ir užsienių politikos klausimais.

Pradžioje ministras pirmininkas pažymėjo mūsų visuomenės didelį domėjimąsi vidaus ir užsienių politikos aktualiais reikalais iš pačių vyriausybės narių. Ir pačiai vyriausybei labai svarbu su visuomene užmegsti kuo artimiausią ir glaudžiausią kontaktą. Taigi, kiek leidžia aplinkybės, vyriausybės nariai visuomenę jos susirinkimuose ir informuoja. Ministro pirmininko manymu, organizacijų ruošiami susirinkimai, jeigu jie vyksta įstatymų numatytose ribose ir stiprina vyriausybės deklaracijoje iškeltą tautinės konsolidacijos idėją, yra net pageidautini. Tačiau vyriausybė turi užkirsti kelią mitingais virstantiems susirinkimams, nes dabar mes gyvename ne mitingavimo, bet įtempto darbo laikotarpiu. Šiandien mes sutelkę visas savo pajėgas privalome dirbti, kiek galėdami, stiprinti savo krašto saugumą bei rimtį ir ekonomiškai tvarkytis.

Svarbus ir peržiūrėtinas yra tarnautojų algų pertvarkymo klausimas. Prie finansų ministerijos sudaryta tam tikra komisija, kuri vispusiškai tiria valstybės tarnautojų algų pertvarkymą. Bus taip pat iš pagrindų peržiūrėti, kur bus galima, sumažinti arba net ir visai panaikinti įvairūs nepagrindiniai atlyginimai. Iš principo — asmens priedų reikią vengti. Vyriausybė griežtai laikysis principo, kad tas pats asmuo neturėtų kelių tarnybų.

Valstybės tarnautojai, kaip ir kariai, savo ištikimybę valstybei ir sąžiningą pareigų ėjimą privalo patvirtinti priesaika arba iškilmingu pasižadėjimu, taigi, valstybės tarnautojų klausimas jau seniai turėjo būti sutvarkytas. Dabar Valstybės Taryboje jau ruošiamas valstybės tarnautojų įstatymas, kuriame valst. tarnautojų priesaika taip pat numatyta.

Baigdamas ministras pirmininkas pabrėžė, kad

Pažymėjimų įteikimas baigusiems kavalerijos likt. psk. kursams

dabar vienas aktualiausių mūsų užsienių politikos darbų — ekonominės derybos su Vokietija. Tačiau, deryboms dar tebevykstant, apie jas spaudą informuoti plačiai — neįmanoma.

Kariuomenės vadas b. gen. Raštikis vyks į Varšuvą

Lenkijos kariuomenės generalinis inspektorius maršalas Smigly Rydzas pakvietė Lietuvos kariuomenės vadą atsilankyti Varšuvoje. Mūsų kariuomenės vadas b. gen. Raštikis pakvietimą priėmė ir gegužės 8 d. išvyks į Lenkiją, kur bus 2 — 3 dienas.

Ryšium su Varšuvoje laukiamu mūsų kariuomenės vado vizitu, Lenkijos spauda skelbia nemaža straipsnių. Laikraščių pirmuosiuose puslapiuose įdėtas b. gen. Raštikio atvaizdas. Laikraštis „Express Poranny“ išidėjo b. gen. Raštikio atsišaukimą į karius, kuris buvo paskelbtas „Kario“ Nr. 12.

10.000 lt. — Karininkų Ramovės auka Ginklų Fondui

Balandžio 29 d. Kaune, nuosavuose rūmuose, įvyko Lietuvos Karininkų Ramovės atstovų metinis suvažiavimas. Į suvažiavimą apsilankė krašto apsaugos ministras b. gen. Musteikis ir kariuomenės vadas b. gen. Raštikis. Taip pat dalyvavo ir ats. kar. kūrų sąjungos pirmininkas ats. plk. Merkys. Suvažiavimui pirmininkavo d. gen. Reklaitis, sekretoriavo plk. Gurevičius ir mjr. Dagys.

Suvažiavimas pasveikino Respublikos Prezidentą Antaną Smetoną ir naująją vyriausybę ministro pirmininko ats. b. gen. Černiaus asmenyje. Svarstydamas 1939 m. sąmatą, suvažiavimas vienbalsiai nutarė paaukoti Ginklų Fondui 10.000 lt.

Darbo posėdžiui pasibaigus buvo surengti tradiciniai pietūs, į kuriuos atsilankė Respublikos Prezidentas Antanas Smetona ir ministras pirmininkas ats. b. gen. Černius. Respublikos Prezidentą pasveikino kr. aps. ministras b. gen. Musteikis. Respublikos Prezidentas šia proga tarė savo žodį, kuriame pabrėžė, kad mūsų visų bendras rūpestis — Tėvynės reikalai ir kad mūsų tautos pasitikėjimas toks tvirtas, jog jo nesugriaus jokia galybė.

Respublikos Prezidentui už tartus žodžius padėkojo suvažiavimo pirmininkas d. gen. Reklaitis, pabrėždamas, kad Pono Prezidento asmenyje Lietuvos karininkai turi nuoširdų karinės garbės žadintoją, jos saugotoją ir savo globėją, kuris rūpinasi karininkų asmeniniu ir korporaciniu gyvenimu.

Toliau b. gen. Nagius suvažiavimo dalyviams padarė pranešimą iš savo kelionės po Pietų Afriką. Pagaliau vakarinių apeigų metu visi suvažiavimo dalyviai Karo Muziejaus sodelyje pagerbė Nežinomojo Kareivio kapą, ir aplankė žuvusiųjų dėl Lietuvos nepriklausomybės karių kriptą.

NEPAMIRŠKIME RYŠIŲ

Artėja karių darbo ir mokymo rugiapiūtės metas — vasaros mėnesiai, mėnesiai įtempto darbo poligono laukuose ar įvairių sudėtingesnių pratimų nuolatinėse stovyklose. Visą tą darbą, tarytum dižiuliai egzaminai, vainikuoja rudens manevrai.

Per šiuos vasaros mokymo mėnesius karys turi galimumo pagilinti savo žinias ir lauko sąlygomis pritaikyti žiemos metu per pamokas klasėse išmokus ir sužinotus karybos dėsnius. Tas darbas lauko sąlygomis yra pats svarbiausias visame kario mokyme. Čia turi būti sumaniai pritaikytos ir panaudotos visos turimos teoretinės žinios; čia turi pasireikšti kario — kovotojo iniciatyva, sumanumas; čia galima gerai lavinti visas fizines ir dvasines gero kario savybes.

Didžiajai karių darbymetei artėjant, noriu aptarti kelis ryšininkams rūpimus klausimus, kurie vasaros mokymo metu neturėtų būti karių pamiršami.

Visi kariai dažnai girdi posakį „Ryšiai — kariuomenės nervai“. Ryšininkai, rengdamiesi savo specialybėje, turi galimumo teoriškai ir praktiškai patirti šio posakio prasmę ir ją išgyventi. Kitų ginklų rūšių bei specialybių kariai tą posakį ar panašius išsireiškimus apie ryšius yra, be abejo, girdėję per pamokaspaskaitas apie kitas ginklų rūšis bei kariuomenės organizaciją. Tuo būdu galima drąsiai teigti, kad kiekvienas karys žino, kokią reikšmę turi geri ir patikimi ryšiai kautynėse.

Šių dienų kariuomenėje yra naudojamos įvairiausios ryšių priemonės: lėktuvai, automobiliai, tankai, radijas, telegrafas, telefonas, dūmai, marškos, pasiuntiniai, šunes, karveliai ir daug kitų. Vienos ryšių priemonės yra paprastos, kitos, ypač techninės, yra sudėtingos, reikalauja įvairių painingų techninių įrengimų, brangių aparatų ir gerai išmokytų ryšininkų, kurie sugebėtų ryšius įrengti ir naudotis įvairiomis techninėmis ryšių priemonėmis — aptarnauti radijo, telegrafo, telefono ir kitas stotis.

Karys ryšininkas per savo tarnybos laiką yra su pažindinamas teoriškai ir praktiškai su įvairiomis ryšių priemonėmis. Jis išmoksta tomis priemonėmis atitinkamai savo specialybę naudotis, ir kartu jis turi galimumo patirti, kiek darbo tenka padėti įrengiant ryšius, kaip reikia saugoti visus ryšių įrengimus, juos prižiūrėti, taisyti ir tvarkyti.

Kariui neryšininkui šitie ryšininko mokymo ir praktiško darbo metu kylantieji rūpesčiai yra nesu prantami ir iš dalies svetimi. Dirbdamas savo tiesioginį darbą ir vykdydamas lauko sąlygomis savo uždavinius, karys neryšininkas dažnai pamiršta apie ryšius ir nepagalvoja apie tą didelį atsakingumą, kuris tenka ryšininkams dėl jų darbo: laiku įrengti ir patikimi ryšiai laiduoja sėkmingą vadovavimą tiek mažais daliniais, tiek stambiais junginiais; pavėluotas arba lemiamu momentu nutrūkęs ryšis gali būti priežastimi didelių nuostolių bei pralaimėjimo.

Mūsų Pėstininkų Statuto II dalis (§ 205) sako: „Pergalė bus tik tada pasiekta, kada visų kautynėse dalyvaujančių vienetų veikla bus nukreipta viena bendra linkme. Tik ta sąlyga vadovybės sumanymas galės būti įvykdytas. Viena bendra linkme nukreiptą vienetų bendradarbiavimą kautynėse laiduoja ryšiai“.

Šis statutinis nuostatas ir iš viso ryšių svarba ir reikšmė neprivalo būti pamirštama, kad ir kažin kokiomis nepalankiomis darbo aplinkybėmis.

Dabar dažnai pasitaiko pratimų metu, kad ryšininkas, tiesiantis laukais ar pamiškėmis kabelio lini-

ją, lieka nepastebimas. Matome manevruojančius pėstininkų dalinius, girdime artilerijos šūvius, vos spėjame pamatyti vėsuliu praūžusį kavalerijos dalinį ar lėktuvą, bet nematome, kaip slėnyje ar kur pakrūmėje užsimaskavę ryšininkai radijo bangomis siunčia įvairius vadovybės įsakymus, pamirštame, kad ir pėstininkų puolimas pavyko, ir artilerija laiku perkėlė ugnį, ir aviacija tuo pačiu metu bombardavo priešo apkasus vien tik dėl to, kad vado įsakymai laiku plienėmis kabelio linijomis ar kitomis ryšių priemonėmis pasiekė atitinkamus viršininkus bei pareigūnus.

Pasitaiko, kad kuri ryšių priemonė sugenda, ryšis nutrūksta — įvairių rūšių veiksmai pasidaro nedarnūs — tada atsimenama ryšininkus ir jiems nesigailima įvairių priekaištų ir užmetimų. Žinoma, ryšininkas atsako už įrengtus ryšius, jų patikimą veikimą; ryšininkai nuolat prižiūri visus savo techninius įrengimus, juos tikrina, saugo nuo įvairių išorinių gedimų.

Tačiau to maža. Nepakanka vien to, kad tik ryšininkams rūpėtų ryšiai ir jų įrengimas, kad vien ryšininkai rūpintųsi ir saugotų įrengimus, telefono stotis, nuolatinės bei kabelio linijas, įvairias ryšių priemones. *Ryšių priemonės ir įvairius ryšių įrengimus turi saugoti visi kariai*, tiek ryšininkai, tiek pėstininkai, tiek artilerininkai ar kitų kurių ginklų rūšių kariai. *Visiems kariams turi rūpėti geri, patikimi ir nuolatiniai ryšiai*. Kiekvienas karys, kiek įmanydamas, visur ir visada turi rūpintis, kad ryšių priemonės veiktų, ir kad jos būtų apsaugotos nuo gedimų. Ryšių priemonių ir įrengimų priežiūrai bei apsaugai reikalingas nuolatinis ir glaudus visų karių bendradarbiavimas. Tik tuo atveju, kai visiems kariams rūpės geri ryšiai, kai visi kariai rūpinsis ryšių įrengimų ir priemonių apsauga, kai visi teiks ryšininkams pagalbą, drąsiai galima teigti, kad mes turėsime tikrai gerus ir patikimus, nuolat veikiančius ryšius.

Tam atsiekti labai gerai patarnauja vasaros mokymo metas, kada kariai turi galimumo, būdami lauke, padėti ryšininkams jų sunkiame ir atsakingame darbe.

Aš čia pateiksiu kelis paprasčiausius pavyzdžius, kada bet kuris karys gali padėti ryšininkui ir tuo pačiu prisidėti prie ryšių įrengimų apsaugos, ar, iš viso, padės greičiau susirišti.

1. Dažniausiai kabelio linijos tiesiamos, guldant jas ant žemės. Bet kuris karys, užtikęs kabelį, turi įspėti kitus, kad į kabelį neįsipainiotų ir tuo pačiu kabelio nenutrauktų.

2. Linija pakelta ant atramų, ir kurioje nors vietoje kabelis nudribęs tiek, kad einant ar važiuojant galima liniją užkabinti ir tuo pačiu nutraukti — reikalinga kabelį įtempti, kad niekas negalėtų jo užkabinti.

3. Ryšininkai veda telefono liniją į kuopos vado vadovietę, klausia kovotojo, kur kuopos vadas, — reikalinga galimai tiksliau pasakyti ir nurodyti, kur yra kuopos vadas — ryšininkai neklaidžios, ir telefono linija bus greičiau ištiesta.

4. Bėga ryšinis šuo su pranešimu — negąsdink jo ir nevyliok — pranešimas ar įsakymas gali pavėluoti.

5. Blogas kelias, ir važiuojant juo motociklas įklimpo, motociklistas - pasiuntinys vienas nepajėgia išvežti motociklo — padėk motociklistui pastūmėti motociklą iki gero kelio — įsakymas ar pranešimas greičiau pasieks savo tikslą.

Karo Butų Valdybai 20 metų

Gegužės 1 d. Karo Butų Valdyba šventė savo savarankiško veikimo 20 metų sukaktį. Šia proga trumpai peržvelgsime, ką Karo Butų Valdyba veikia ir ką yra nuveikusi per praėjusius 20 metų.

Jau iš pavadinimo aišku, kad Karo Butų Valdyba parūpina kariuomenei butus ir kitas reikalingas gyventi ir dirbti patalpas. Be butų, taip pat ji tiekia trobesių inventorių, kurą, šviesą, tvarko ugniagesybą ir rūpinasi švaros darbais. Prieš 20 metų rusų pastatytose Kauno kareivinėse tebegyveno vokiečių kariai. Jiems iš Lietuvos traukiantis, tas kareivines užimdavo mūsų kariuomenė. Didžiojo karo metu kareivinių nei rusai, nei vėliau vokiečiai neremontuodavo, o tik vieni ir antri pasitraukdami visa, kas geresnio, stengėsi iš jų išardyti ir išsivežti. Nesant tinkamos priežiūros, kareivinių inventorių negailestingai buvo naikinamas: medinės lovos, narus, stalus ir k. svetimųjų kareiviai piauštydavo ir kurendavo pečius... Buvo atsitikimų, kad net tyčia padėgdavo ir pačias kareivines.

Užėmę kareivines, mūsų kariai jas rasdavo išmuštais langais, aplaužytais langų rėmais, dažnai net be durų, išardytomis pečiais arba išplėstomis durelėmis ir subadytais skardos gaubtuvais. Visi trobesiai buvo užteršti, šuliniai primesti visokio laužo. Greitai visa atremontuoti nebuvo galima, nes sunku buvo gauti remontui reikalingos medžiagos. Be to, nebuvo ir lėšų. Todėl pirmiausia buvo atliekami tik būtiniausi darbai: sutvarkomi vasariniai langai, išeinančios į orą durys, krosnys. Tačiau ligi šio laiko visos senosios kareivinės pagrindiniai atremontuotos ir sutvarkytos. Nepatogumai ir sunkumai dėl netinkamų butų, inventorių ir kitų įrengimų, kuriuos teko pakelti kūrimsi laikotarpiu mūsų kariams, jau seniai išnyko.

Kūrimosi laikotarpy gulėjome ant grindų arba ant medinių naru, o dabar turime patogias geležines lovas; valgį pasigaminti dažnai tekdavo savo katiliukuose arba lauko virtuvėse, o dabar turime gerai įrengtas viryklas; kareivinėms apšviesti naudodavome žibales arba žvakes, o dabar visur turime elektros šviesą. Daugelyje rajonų turime įrengtą vandentiekį, kanalizaciją, dušus arba pirtis bei skalbyklas. Dabar ne tik nebetenka kęsti tų negerovių, kurias teko pergyventi pirmiesiems kariams, bet galime visiškai kultūringai gyventi: patalpos švarios, higieniškos, gerai įrengtose viryklose pagaminamas skanus ir sotus maistas, gerai įrengtose prausyklose ir pirtyse galime gerai išsiprausti, o skalbyklose švariai išplaunami skalbiniai.

Aš čia pateikiu visų paprasčiausius atvejus, kada karys, neturėdamas jokių techninių žinių, gali puikiai padėti ryšininkams ir prisidėti prie patikimo ryšių veikimo. Panašių atsitikimų yra labai daug, jų čia visų neįmanoma išvardinti, lyginai kaip neįmanoma surašyti visų būdų, kuriais galima ryšininkams padėti. Čia taip pat yra labai plati sritis, kurioje gali gražiausiai pasireikšti kiekvieno kario sumanumas bei išradingumas.

Kiekvienais metais mes pažangėjame: mūsų gretos darosi tvirtesnės, taiklesnis darosi kiekvienas mūsų šūvis. Pasistenkime tad visi giliai įsisąmoninti ryšių reikšmę ir gyvenime savo darbu vaizdžiai įrodyti, kad ne tik ryšiai laiduoja darnų įvairių vienetų bendradarbiavimą, bet ir visų karių darnus bendradarbiavimas laiduoja gerus ir patikimus ryšius.

Lt. G. B. Klausutis

Rusai kareivines statė ten, kur jiems jos buvo reikalingos. Ilgesnį laiką ir mes tomis kareivinėmis tenkinomės, t. y. kariuomenės dalys stovėjo ten, kur buvo kareivinių. Tačiau visą laiką taip pasilikti nebuvo galima. Kariuomenės įgulų suskirstymą teko suderinti su mūsų valstybės sienomis. Todėl 1934—36 m. įvyko lyg ir antras sujudimas: kai kurios dalys arba daliniai buvo iškelti į tokias vietas, kuriose kariuomenę laikyti reikėjo, o kareivinių nebuvo. Tose vietose laikinai teko susitalpinti gyventojų butuose, dažnai išskiriant kareivius po keletą ar kelioliką į atskirus trobesius. Tokiose vietose gyvenimas buvo vargingas, panašus į 1918—20 metų gyvenimą. Tačiau šiandieną tose vietose jau turime moderniai įrengtas

B. gen. inž. Barzda-Bradauskas

kareivines su centr. šildymu, vandentikiu, kanalizacija, ventiliacija, dušais ir kitais patogumais. Šitose naujose kareivinėse dabar turime daug daugiau patogumų, kaip senose rusų, kuriose visa tai įrengti dėl nepritaikytos statybos nėra net galima.

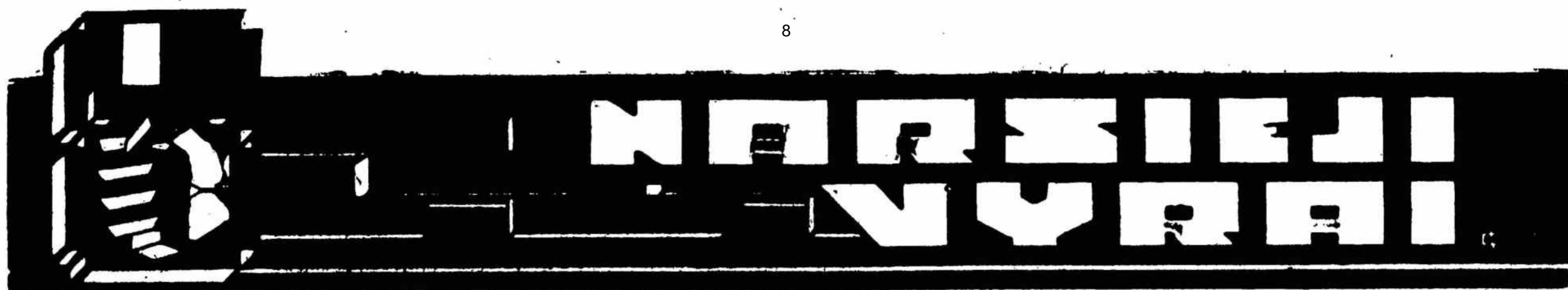
Stambesnės naujos statybos pradėtos vykdyti 1929 m. Pirmiausia pastatyta gusarų kareivinė, vėliau Pajuostės ir Ukmergės kareivinės. Nuo 1934 m. prasidėjo tikras karinių statybų klestėjimo laikotarpis. Nuo tų metų ligi šio laiko daugelyje rajonų pastatyta visa eilė kareivinių, gyvenamųjų trobesių, arklidžių, sandėlių, garažų, dirbtuvių, angarų ir kitokių pastatų.

Visą stambiausių naujų karinių statybų laikotarpį (nuo 1930 m. gruodžio 13 d.) karo butų viršininku yra b. gen. inž. Barzda.

Gegužės 1 d. 8 val. Šančių įgulos bažnyčioje buvo atlaikytos pamaldos, kuriose dalyvavo visi Karo Butų Valdybos karininkai ir civiliniai tarnautojai. Pamaldas laikė technikos dalių kapel. kun. Dr. Ign. Česaitis.

Sukakties šventės proga Karo Butų Valdybos karininkai paaukojo Ginklų Fondui 15% mėnesinės algos, o civiliniai tarnautojai vienos dienos uždarbį: viso 3642 lt. Už šiuos pinigus bus nupirkta ginklų tos pat šventės proga įsteigtam Karo Butų Valdybos šaulių būriui apginkluoti.

V. V.

Trys gusarai atrėmė prieš puolimą

Grandinis Antanas Pečkauskas gimė 1894 m. spalio 30 d. Tauragės aps., Batakių vl., Santakių kaime. Didžiojo karo metu Antanas Pečkauskas buvo mobilizuotas į rusų kariuomenę, kur kovojo įvairiuose frontuose. 1918 m. gegužės 15 d. A. Pečkauskas grįžo Lietuvon. Brėkstant Lietuvos nepriklausomybei, pasipriešino vokiečiams ir kurį laiką teko nuo jų slapstyti.

Apie Pečkauską, kaip apie drąsų ir veiklų vyrą, sužino Pašešuvių dvarininkas Kazimieras Chrožantauskis. Jis stengiasi A. Pečkauską įtraukti į legionierių eiles ir išsiųsti į Lenkiją. A. Pečkauskas apsimeta sutinkas, nors visai nemano vykti į lenkų kariuomenę. Su mirtu dvarininku nusprendžia, kad reikia gauti ginklų, o planą jis pats sugalvoja. Dvarininko K. Chrožantauskio dvare įvyksta vakarelis, kuriame šoka daug vokiečių kareivių. A. Pečkauskas sumuša žibintą ir, pasinaudodamas tamsa, pavagia vokiečių du karinius šautuvus, parabelių ir keturias juostas šovinių.

1919 m. sausio 24 d. stoja savanoriu, kartu atsinešdamas ir savo iš vokiečių pagrobtus ginklus. Po kelių dienų buvo perkeltas į I. gusarų eskadroną, o po dviejų savaičių į II. gusarų eskadroną, kuriame visą laiką tarnavo.

— Skurdžiai atrodė ir gusarai. Uniformos neturėjom, todėl apsirengimas buvo įvairiausias. Neturėjom net arklių, todėl pėstininkų buvom vadinami „mediniais gusarais“.

Kovo 31 d. sulaukėme seniai išsvajotos dienos: pirmą kartą išvykome į frontą prieš bolševikus, į Žaslių barą. Išvijus bolševikus, eskadronas grįžo Kauran susitvarkyti, gavo arklius ir vėl išjojo į frontą.

1919 m. liepos 15 d. bolševikai smarkiai puolė mūsų dalis. Jie stengėsi pereiti Salakų ežerą. Aš buvau kulkosvaidininkas. Nors didesnes bolševikų jėgas arčiau prisileisti buvo pavojinga, bet žinodamas, kad iš tolo pradėjus šaudyti taikinys bus blogas ir savo tikslo nepasieksiu, todėl prisileidau arčiau. Kai priešas jau buvo netoli, paleidau tokią smarkią ugnį, kad jis spruko į visas puses.

1920 m. lenkų fronte, užimant Suvalkus, buvo labai smarkios kautynės. Teko daug privargti, sušilti. Lijo, visi buvom perslapę. Užėmę miestą, naktį visi sugulėm ir sumigom. Rytą pabudęs pasijutau negalįs pajudinti nei kojų, nei rankų. Teko su ašaromis važiuoti į ligoninę. Tai buvo pirmasis kartas mano gyvenime, kada aš, jau vyras būdamas, verkiau.

Nieko nėra nemalonesnio, kaip iš fronto vykti į ligoninę. Tai supras tik seni fronto kovotojai.

Laikas ir jaunystė padarė savo: greit pradėjau valdyti rankas, vėliau kojas, ir tuoj veržte išsiveržiau į frontą. Dar gavau atostogų, bet jomis nesinaudojau, nes nebuvo laiko atostogauti, kada fronte vyksta pats darbymetis. Ties Cipliškiais, kur lenkai buvo apsupę mūsų vieną dalinį, lenkai smarkiai puolė. Kulkosvaidžių eskadronas įsitvirtino savo pozicijose ir smarkiai gynėsi. Per karininko Goštauto žiūroną pamačiau keliu važiuojančią puikią lenkų karietą. Numaniau, kad čia gali būti aukštas karininkas. Atsukau kulkosvaidį, nutaikiau ir paspaudžiau rankeną. Garsiai nusikvatojo kulkosvaidis ir karieta sustojo vietoje. Karietoje važiuavę žuvo.

A. Pečkauskas kariuomenėje tarnavo iki 1921 m. balandžio 15 d. Dabar visą laiką dirba šaulių eilėse ir gyvena gimtajame valsčiuje, Užšešuvių kaime.

Vyčio kryžiumi apdovanojimo lape šiaip rašoma apie jį: „Eilinis Antanas Pečkauskas su dviem kitais kareiviais, 1920 m. rugsėjo 7 d. būdamas pozicijose ties Kaletnikais, pasitiko lenkų raitininkų grandinę, besiantinančią prie mūsų pozicijų. Lenkams nepastebėjus, perbėgo į atitinkamą poziciją ir įstrižai apšaudė lenkų grandinę, sudavė jai smūgį: du lenkų karius ir tris jų arklius nukovė ir apie 6 lenkus sužeidė. Tuo būdu sutrukdė lenkams pulti mūsų karius, esančius Kaletnikų dešinėje“.

Andrius Titlius

Kaip aukėjo gynimo reikalams 1919-1921 metais

(Iš savanorio kūrėjo tėvo, pensininko pasakojimų)

1919 m. lenkų spaudžiami mūsų komendantūros kariai iš Seinų pasitraukė į Lazdijus. Būtinai kiekvienam žmogui reikalai svarbiausia yra maistas. Pirmučiausia teko organizuoti duonos tiekimą. Lazdijuose maisto prekyba, o ypač duonos kepimu, daugiausia vertėsi svetimtaučiai, kuriems atgyjančios Lietuvos reikalai maža terūpėjo, todėl už duoną tekdavo gana brangiai mokėti, o lėšų mūsų kariuomenei trūko. Sužinojęs šį reikalą savanorio kūrėjo tėvas P. Slančiauskas, pasiūlė savo kepyklą, sandėliui krautuvę ir kambarį duonos kepėjams kareiviams.

Kepykla ir krautuvė Slančiauskui buvo pragyvenimo šaltinis; tuo jis vertėsi jau prieš Didįjį karą. Tačiau Tėvynės gynimo reikalus laikė aukščiau savo asmeniškų. Nėgana, kad be atlyginimo atidavė būstines, bet ir darbu prisidėjo, nepatyrusius kareivius mokydamas duoną kepti. Specialistų kepėjų, nebuvo. Iš savanorių tarpo atsirado keli, kurie buvo matę kaip mama kepa duoną, ir pasiūlė būti kepėjais, tačiau iš to nieko neišėjo. Tada Slančiauskas su savo šeima, kurie buvo įgudę duonos kepimo amate, išmokė panašiai kepti ir kareivius.

Komendantas pasiūlė Slančiauskui už būstines atlyginimą, bet jis atsisakė priimti užmokestį, sakydamas. „Nereikia skubintis; dar palauksime, kol sustiprės ir praturtės Lietuva“.

Taip P. Slančiauskas apie pora metų leido nemokamai naudotis jam pačiam būtinai reikalingomis būstinėmis.

Taigi anais laikais lietuviai aukodavo gynimo reikalams ne tik savo sūnus savanoriais, ne tik vienos dienos uždarbį, bet ir visus savo išteklius, susispausdami savo gyvenimo reikaluose ir aukodami metų uždarbius.

Tokių lietuvių, kaip čia minimas Slančiauskas, anais laikais buvo šimtais. Todėl ir šiandien, jei nenorime ateity likti vergais, turime aukoti ir aukotis dar daugiau, nes šiandien mūsų pajėgumas yra didesnis, kaip anais Didžiojo karo nualintais laikais.

Dzūkas

1. gusarų pulko
gr. A. Pečkauskas

SLAPTŲ RADIUOMENĖ

(Žiūr. „Kario“ Nr. 17)

Atsitikimas su puskarininkiu Gunteru D.

Vienos valstybės žvalgybos karininkas, kuris gyvena netoli sienos, tik gautąjį nekalto prekybinio turinio laišką įmerkęs į atitinkamus vaistus, perskaitė naujai jame atsiradusį tokio turinio tekstą:

„T-je, kur dabar stovi tik viena artilerijos baterija, bus statomos naujos kareivinės. Jose numatoma patalpinti vieną motorizuotą artilerijos pulką. Patekti į čia stovinčių dalinių buveines labai sunku. Antroje baterijoje yra prasiskolinęs grandinis Gunteris D.: mėgsta pažintis su moterimis, nesumokėta skola už motociklą, taip pat turi ir daugiau skolų dėl girtavimo. Šio grandinio teta gyvena anoje pusėje, pas jus T-je. Kitų žinių prisiūsi vėliau“.

Tai yra būdingas žvalgybos agento — „meškeriotojo“ laiškas. Žvalgybos karininkas laišką pasiuntė toliau, savo viršininkams. Vėliau dar įvyko pora pasikalbėjimų telefonu, ir šiuo klausimu reikalai buvo sutvarkyti.

Po poros savaitių pas jį atvyko muitinės valdininkas. Žinoma, jis buvo jau laukiamas.

— Na, kaip reikalai T-yje?

— Viskas tvarkoje. Šį kartą mes turėsime visai lengvą žaidimą, — atsakė muitininkas.

Kitą dieną nedidelio T. miestelio restorane įvyko pasikalbėjimas, kuris turėjo nulemti vieno vokiečių kareivio tolimesnį gyvenimą...

Du muitinės valdininkai įžengė į restoraną ir pareikalavo šeimininkę. Vakar jie sulaukė ir patalpino į daboklę jos vyrą, kaltindami jį kontrabanda.

— Jūsų vyras jau yra prisipažinęs! Ką tamsta dėl to pasakysi? — pradėjo vienas. — Dabar nieko kito nelieka, kaip ir tamstą sulaukyti.

Didžiausia tvirtinimų banga, kad jie nesą kalti, apipylė ji muitininkus. Tačiau vyresnysis jų šiurkščiai atrėžė: — Neplėpėk niekų! Renkis greičiau! Kalėjime galėsi savo nekaltumą įrodinėti.

— Mano vaikai, namas! O kaip aš jus vienus paliksiu, — šaukė moteriškė. Muitininkai tik šypsojosi: — Tavo laužą parduosim iš varžytynių, o tavo vaikai, na, jie gali į „Trečiąjį Reichą“ eiti, tenai, gaudami kareiviškos duonos, jie visai laimingai jausis.

— Aš nesu vokiečių! — šaukė moteriškė. — Jau trisdešimt metų čia gyvenu ir niekad nesugalvojau apie tuos, kurie anoje pusėje gyvena.

Muitininkai pažvelgė vienas į kitą. Vilingas lapės gudrumas švystelėjo jų veiduose, ir vienas, nieko nelaukdamas, dar arčiau žengęs prie moteriškės, iškvosė: — Taip? O tamstos sesuo? O brolyvaikis? Ar jis netarnavo kareivių anoje pusėje? Ar jis praeitą vasarą čia nesilankė?..

Moteriškė nutilo. Baimė išraižė jos veidą. Muitininkai dar arčiau žengė prie jos, tačiau jau dabar švelniau su ja kalbėjosi. Vėliau jie pasiūlė užėiti į jos kambarį. Kai po geros valandos muitininkai paliko restoraną, — atrodė visai patenkinti savo pasikalbėjimo vaisiais.

Po poros dienų, visų nustebimu, iš kalėjimo grįžo ir pats šeimininkas. Smalsuoliams jis, linksmą veidą rodydamas, pasakojo, kad areštas jam visai nuimtas.

Dar tą pačią dieną grandinis Gunteris gavo nuo savo tetos laišką, kuriame, tarp kitų įprastų pareiškimų, buvo parašyta: „...Čia kalbama, kad ten pas jus jaučiama vargo ir bado. Tur būt, ten nėra ko padoraus valgyti arba viskas labai brangu. Ar tu nenori, mano mielas, savo atostogas vėl pas mane praleisti? Čia už menkus pinigus tu gyvensi kaip ponas ir galėsi gauti tą, ko tavo širdis trokšta. Paimk kurį nors savo seną liudijimą ir slapta per sieną atidrožk pas mane. Tu gi žinai čia takus ir kelius. O jeigu tu nori drauge ir savo panelę atsivesti, tai mes neturime nieko prieš tai. Ji bus čia mielas svečias.“

Tavo teta...“

Grandinis Gunteris D. žinojo, kad atostogos į užsienį gali būti suteikiamos tik ypatingais atskirais atvejais. Ir grandinis, vis dėlto, leidosi su sužadėtine į kelionę. Be jokių kliūčių jis pasiekė savo tetą. Atostogos praėjo taip, kaip jis tikėjosi: visokio malonumo ir maža išlaidų. Ir štai atėjo priešpaskutinė jo atostogų diena. Poryt Gunteris jau turi būti tarnyboje. Rudenį jis bus pakeltas į puskarininkius ir būsiąs perkeltas į naujai formuojamą pulką. Gal būt, jis tada galės ir savo skolas išmokėti. Na, bet iki to dar daug laiko...

Taip galvojo grandinis Gunteris, kai staiga į jo kambarį įėjo du kriminalinės policijos valdininkai, sugriebė jo rankas, užsuko į užpakalį ir uždėję rankinius tarė: — Na, vyruti, tur būt, apie tai negalvojai? Tau bus kasininką už gerklės patverti ir pinigus pagrobus čia jus praleisdinėti! Dabar jau baigta su tavo ponavimu!

Veltui grandinis Gunteris aiškinosi, kad ne jis ieškomas banko plėšikas. Lauke jo jau laukė automobilis. Per keletą valandų Gunteris buvo nuvežtas į apskrities miestą. Kalėjimo durys su trenksmu užsidarė paskui jį. Gunteris liko atskiroje celėje vienas. Po pusantros dienos pasibaigs atostogos. Ir tada...

Kiaurą naktį grandinis Gunteris nesumerkė akių. Atrodė, kad nuolatiniais tyčios trukdymais jam neleidžiama miegoti. Ryte į jo vienutę įėjo du civiliais drabužiais apsirengę vyrai. Jie liepė čia atnešti kėdžių ir užsakė pusryčius su vynu. Tariamasis banko plėšikas vis dar nesiorientavo, kas čia su juo dedasi.

Vienas atsilankiusiųjų, pertraukdamas tylą, kreipėsi į Gunterį šiais žodžiais: — Mes puikiai žinome, kas tamsta esi. Taip, ponas Gunteri. Ryt anksti jūsų baterijos vadas veltui ieškos savo grandinio. Taip. Tačiau tamstai teks čia mažiausiai dar du mėnesius pasėdėti, kaip įtariamam banko plėšime, o po to dar porą savaitių palaikysime už nelegalų sienos perėjimą. Na, o po to tamsta vieną gražią dieną jau galėsi traukti pas savuosius. Tamstos sužadėtinė irgi jau bus seniai mūsų kalnus ir miškus apleidusi; viena kas prie tamstos nuolat pasiliks, tai jūsų skolos...

— Aš prašau tuojau mane paleisti! — sušuko grandinis Gunteris.

— Nieko nėra lengvesnio, kaip tatai padaryti, — atsakė vienas civilių ir kalbėjo toliau:

— Klausyk tamsta, atidžiai! Dabar yra 10 valanda. 14 valandą einą tiesioginis traukinys į T-lį, kuriame tamsta vakar buvai sulaikytas. 16,30 tamsta būsi jau vietoje. Ten tamsta rasi sveiką savo sužadėtinę ir vakare abu galėsite sau ramiai per sieną grįžti į namus. Mes visiškai garantuojame, kad tamsta ryt būsi laiku tarnyboje.

Civilis nutilo. Tylėjo ir Gunteris. Jis vis dar negalėjo suprasti, ką tas turėtų reikšti.

— Jums, pone Gunteri, reikia tik paskambinti ir bus atnešta vyno ir papirosų kiek tik tamsta panorėsi, — tarė civilis. — Mes dabar tamstą paliekame vieną iki 12 valandos, tada vėl ateisime. Čia guli popierio, rašalo ir plunksna. Tamsta, tur būt, pastebėjai, kad mes apie jūsų įgulą turime visai tikslių žinių. Tik dėl kontrolės mes čia užrašėme porą klausimų, į kuriuos tamsta turi atsakyti, kaip atlyginimą už tai, kad ryt laiku galėsi būti tranyboje.

Tik pora mažmožių: surašyti pavardes baterijos karininkų ir čia esančiame miestelio plane pažymėti vietą naujai statomų kareivinių motorizuotam artilerijos pulkui, kuris čia netrukus turi atvykti. Be to, dar atsakysite į porą klausimėlių, liečiančių jūsų vidurinę tarnybą.

Civiliai pakilo. Tas, kuris visą laiką tylėjo, išeidamas pridūrė: — Tamsta įspėjamas, kad jeigu į bet kurį klausimą neatsakysi arba mėginsi klaidingai atsakyti, tai čia pas mus teks pabūti tol, kol nepaliksi mėlynas. Grandinis Gunteris vėl liko vienas.

Dvi valandos laiko. Jo pirmutinis iš kareiviško pareigingumo paeinantis sprendimas buvo: jokių atveju neatsakyti į duotus klausimus. Niekas čia jį negali priversti tai padaryti. Už šią jo teisę stovi visa jo tauta. Jis tegalės būti nubaustas tik už sienos peržengimą; jis tvirtai šio nusistatymo laikysis ir jo viršininkai tą pripažins jam į gera.

Laikas slinko. Tačiau ir kareivio garbės pajautimas neišlaikė... Visi iki šiol jo padaryti nukrypimai praėję viršininkų nepastebėti. Kuriems galams tie nuolatiniai sunkumai? Kas gi čia ypatingo jau žinomąjį dalyką dar kartą patvirtinti. Ar jis čia turi save uždarius, laikyti, kai tuo pat metu jam siūlosi patogi išeitis. Po pusės valandos tokių samprotavimų jam atrodė, kad niekšiški jo išvedžiojimai rado jame pateisinimą ir nusvėrė kareivio sąžinės balsą. O toliau aplinkybės plėtėsi jau įprastuoju keliu.

Abu paslaugūs civiliai šiuo grandinio Gunterio sprendimu buvo labai patenkinti. — Na, galų gale, — tarė jie, — mes dabar tikrai matome, kad tamsta protingas vyras. Joks gaidys niekam neužgiedos apie tai, ką tamsta čia esi padaręs. Po dviejų valandų išeina jūsų traukinys. Štai tamstos bilietas... taip, pinigų tamsta negausi, o čia pasirašykite, kad gavote bilietą. Mums tas reikalinga apyskaitai. Jūs pats tai gerai žinote.

Dar vieną akimirką Gunteris svyravo, bet vis dėl to pasirašė.

Rytą prisistatė grandinis Gunteris, grįžęs iš atostogų. Dar šešias savaites jis tarnavo savo baterijoje, o vėliau pakėlė jį į puskarininkius ir perkėlė į naujai suformuotą motorizuotą artilerijos pulką. Senas jo baterijos vada išleido jį į naują tarnybos vietą su linkėjimais: „Jūs esate drausmingas kareivis! Tačiau vis tik jūs keliate man tam tikro susirūpinimo.. Mano kareivis drąsą turi rodyti ne tik tarnyboje. Pažiūrėti tai kaip styga, bet dvasioje valkatos, taip ne vienas nuėjo ant šuns uodegos. Aš ne kartą esu pastebėjęs

tai, kas man nepatikę. Bet tikiuosi, kad tamsta nė man, nė mano garbingai baterijai gėdos nepadarysi. Ir jeigu kartais tamstai būtų kas neaišku, aš esu visados pasirengęs savo seniems kareiviams draugiškai partarti. Ar tamsta neturi ką nors negero ant širdies? Pastarąsias savaites jūs darėte man slėgiančio įspūdžio...“

Tačiau puskarininkis Gunteris tylėjo. Jis tylėjo ir tada, kai vieną rytą gavo tokio turinio laišką:

„Mielas drauge,

Mūsų santykiuose reikalinga dar atlikti kai kurių formalumų. Tamsta nebūk per daug nerūpestingas. Geriau bus, jeigu tamsta dar kartą atsilankysi į žinomą restoraną T-yje. Tamsta juk pats supranti, kad be skolų būsi laimingesnis, negu kad su jomis. Todėl mes norime tamstai padėti. Tačiau, jeigu tamsta nenorėsi mūsų reikalavimų vykdyti, tai pakaks to, kad mes porą tamstos ranka rašytų pažymėjimų arba tamstai žinomų kvitų tamstos viršininkams pasiųstume. Kas po to būtų, tamsta pats gerai žinai. Tačiau tą mes sakome tik tamstą įspėdami. Mes žinome tamstos galvoseną ir tikime, kad kitą sekmadienį tamstą pamatysime minėtoje vietoje.

Tavo du gerieji draugai.“

Dar laikas buvo nepraėjęs puskarininkui Gunteriui pasukti iš šio nelaimingo kelio. Dar jis galėjo rasti užuojautos ir švelnių sprendimų, jeigu dabar jis atsilankytų pas savo viršininkus, išdėstytų savo santykius su svetimųjų žvalgyba ir tuo padėtų kitus, dirbančius jo tėvynei pragaištingą darbą, išaiškinti. Bet Gunteris tylėjo. Iš dalies bijodamas bausmės, o, gal būt, jis tai nepadarė dėl nesulaikomo pinigų godumo, ir sekantį sekmadienį nuvyko į paskirtą vietą. T-yje jau laukė jo „du gerieji draugai“.

Kada puskarininkis Gunteris grįžo į stovyklą, jis jautė gėdą ir gilų paniekinimą: jis buvo apmokamas savojo krašto išdavikas. Jis gavo 50 markių. Už tai jis turėjęs papasakoti viską, ką žinojęs, pastebėjęs ir pergyvenęs. — Mes tą viską jau žinome, — pareiškė jam žvalgybos karininkas. — Už tai mes gerų pinigų nemokame. Atneškite mums geresnių duomenų, tada pakelsime atlyginimą.

Ir išdavikas ryžosi parūpinti pageidaujamų „geresnių duomenų“. Kasdien vis daugiau moraliai smukdamas, sąžinės balso graužiamas, be to, bijodamas kasdien būti išaiškintas, jis ieškojo būdų, kaip sumedžioti naujų paslapčių. Kiek kartų jis buvo susitikęs su „viršininku“, tiek kartų jo parūpintos medžiagos neužteko ir visados ji buvo menkos vertės, nes jiems seniai žinoma. Kiekvieną kartą vis buvo statomi nauji griežtesni reikalavimai, o judošiško uždarbio niekad nebuvo tiek, kad bent senoms skoloms išmokėti užtektų. Nuolatinis prievartavimas ir grasinimas jį išduoti jo krašto valdžiai — kaip Damoklo kardas kabėjo ant krašto išdaviko Gunterio galvos.

Ne kartą puskarininkis Gunteris maldavęs svetimųjų žvalgybą jį nuo šio darbo atleisti, tačiau jam tik šaltu juoku atsakydavę. Jis buvo taip toli nuėjęs, kad pasiryžo net pabėgti iš kariuomenės ir įstoti į svetimšalių legioną, tačiau jam buvo pasakyta, kad ir toliau jis turėsias savo išdavikiškąjį darbą tęsti.

Vis tik puskarininkui Gunteriui buvo duota keletas savaičių „atostogų“. Bet vėliau vėl atėjo įsakymas atvykti jam į vieno kaimo restoraną, esantį kitoje sienos pusėje. Čia jam buvo pasakyta, kad į svetimšalių legioną jam bus leista išvykti tada, kai atliksias patenkinamai dar porą uždavinių. Pirma, jis turi

JUDESYS PRIEŠO UGNIES ĮTAKOJE

Blogai!

Gerai!

Šliaužiant nesudaryti priešui didelio taikinio. Šliaužimo būdą derinti su priedangos aukščiu: žemesnei priedangai esant, daugiau prigulti prie žemės, turint aukštesnę priedangą — alima šliaužti pasiremiant alkūnėmis ir keliais. Jei priedanga leidžia nematomam eiti pasilenkus — šliaužti neapsimoka. Bešliaužiant nesuteršti šautuvo uokso, neužkimšti žemėmis vamzdžio

Javų, aukštos žolės, krūmų siūbavimą šliaužiant priešas gali greit pastebėti. Vietovė neturi išduoti šliaužiančio

savo darbui surasti įpėdinį iš pulko puskarininkių tarpo, antra, tai pabėgimo iš dalies momentą jis turįs įsibrauti į pulko štabą ir išvogti slaptus šifrus.

Grįždamas namo, Gunteris prisiminė savo jaunąsias dienas. Jos buvo švelnios ir be rūpesčių. Čia jau jo brangi tėvynė, kurios laukais, jį nešdamas, rieda traukinys. Rodos, jis regi savo namus ir mylimos motutės priekaištingas akis, kuri jau keletą metų negali sulaukti savo sūnaus sugrižtant. Visi geri darbai, buvę praėityje, prabėgo jo mintyse. Šiurpas perėjo per jo kūną, kai pagalvojo apie dabartį.

Grįžęs į namus, Gunteris paėmė valdinį pistoletą, užtaisė jį ir pakėlė prie smilkinio... Bet paslaptį nusišypsojęs, vėl jį nuleido žemyn. Paskutinis jame dar buvęs garbės jausmas — užgeso.

Dar tą pačią naktį jis ieškojo užsimiršimo alkoholyje, kuris, kaip paprastai, būna neišskiriamas palydovas tos rūšies užsiėmimui. Begirtaudamas jis prisipratino vieną savo draugą, apie kurį jau anksčiau buvo girdėjęs, kad jo tėvas buvęs marksistinių pažiūrų. Atsargiai tyrė Gunteris numatytą auką. Pasakojo jam apie aukso kalnus, kuriuos būtų galima prieš savęs priglauti, apie einamąsias sąskaitas užsieniuose ir galop pasisakė kurių tikslų tikrai jo atžvilgiu turįs.

Bet puskarininkis Gunteris D. skaudžiai apsiriko. Jis pakliuvo ant tokio, kurio širdyje duotoji priešai vėliavai buvo giliai įsmigusi, ir kuris buvo ypač kietas savo kareiviškos garbės pajautime. Jau kitą dieną apie tai, kad jis kalbinamas šnipinėjimui, pranešė savo baterijos vadui. Kontržvalgybos aparatas buvo įjungtas. Ilgai netrukus buvo gauta duomenų puskarininkio Gunterio kaltei įrodyti. Gunteris

buvo suimtas tuo momentu, kai pulko štabe mėgino prieti prie slaptų šifrų. Jo maldavimai ir pilni pažadų pareiškimai nieko nepadėjo jo likimui palengvinti.

Vieną lietingą rytą kalėjimo kieme išdaviko galva nusirito nuo pečių. Karo teismas tarė savo žodį. Tuo tarpu nedideliame gilios provincijos kaimelyje Gunterio motina sielvarte ir ašarose ieškojo užsimiršimo, norėdama iš savo širdies išrauti paklydusio sūnaus atsiminimą.

O kitą dieną vienas „gerųjų draugų“, paėmęs iš kartotekos puskarininkio Gunterio D. vizitinę kortelę ir perplėšęs ją pusiau, įmetė į popiergalių dėžę...

Gunterio pavyzdyje mes matome žvalgybos pareigūnų gudriai sugalvotą planą, kaip prievartos būdu privilioti auką į savo žvalgybos tinklą. Pirmoje eilėje užmeta kilpą žvalgybos agentai „meškeriotojai“, parinkdami asmenį, kuris tiktų tam darbui. Toliau ieškoma būdų, kaip tą asmenį pastatyti į tokias sąlygas, kad žvalgyba savo veikloje turėtų pasisekimo. Ir štai jau „meškeriotojas“ nurodo, kad puskarininkis turįs kitoje valstybėje tetą ir kad jis mėgsta pas jį slapta praleisti atostogas. Griebiamasi tuoj giminių terorizavimo. Į pagelbą ateina ir kitų sričių pareigūnai - muitininkai. Teta priverčiama parašyti giminaičiui palankų laišką ir pasiseka jį privilioti slapta atvykti į svetimą valstybę. Laukiama iki paskutiniųjų atostogų dienų ir primetamas išgalvotas apkaltinimas. Prievartavimo būdu auka palenkama prie krašto išdavimo darbo. Daugumo agentų veikla yra pridengta bet kuriuo užsiėmimu ar laisva profesija, svetimomis pavardėmis ar suklastotais pasais. Bet visų krašto išdavikų galas yra toks pat, kaip anksčiau minėto inžinieriaus ar puskarininkio Gunterio. (B. d.)

Visa Lietuva išvien su vyriausybe

12

Dabartinės mūsų vieningo darbo vyriausybės nariai ir vėl pereitą šeštadienį ir sekmadienį plačiai darė didelio susidomėjimo ir nuoširdaus entuziazmo sukėlusius pranešimus ir betarpiškai bendradarbiavo su platesniaisiais mūsų visuomenės sluoksniais. Visose vietose buvo gausiai prisirinkę vietos žmonių, o tūkstančiai ūkininkų suvažiavo ir iš tolimųjų apylinkių. Vieningumo džiaugsmas ir nuoširdus pasiryžimas su savo naująja vyriausybe stoti į sunkiausias darbus ir nugalėti visus mūsų Tėvynę ištikusius sunkumus, o ypač ginti jos brangias žemes, — trykšte tryško iš visų susirinkusių giedrių veidų ir atvirų žodžių.

Šakiuose lankėsi ir platų pranešimą padarė vidaus reikalų ministras b. gen. Skučas, savivaldybių departamento direktoriaus Pr. Barkausko lydymas. Susirinkimas įvyko naujuosiuose šaulių namuose. Savo pranešimo pradžioje ministras b. gen. Skučas palietė tarptautinės politikos šio meto būklę, pažymėdamas, kad Lietuva drauge su kitomis Pabaltijo valstybėmis yra pasiskelbusios griežtą neutralitetą ir nori su visais savo kaimynais turėti kuo geriausias santykius, tačiau taip pat yra pasirengusios visomis išgalėmis ginti savo nepriklausomybę. **Dėl ūkininkų ministras pareiškė, kad vyriausybė yra realiai ir gyvai susirūpinusi ateiti į pagalbą ypač tiems ūkininkams, kurie rodo didelio prisirišimo prie žemės ūkio. Skolų klausime vyriausybė taip pat yra pasiryžusi ateiti ūkininkams į pagalbą.** Naujai įsteigtoji Tautos Ūkio Taryba mūsų valstybiniame ir ekonominiame gyvenime turės įnešti didesnio dinamizmo ir didesnio racionalumo ekonominių reikalų tvarkyme. **Biudžetas stengiamasi pertvarkyti taip, kad tai nepaliestų ūkininkų ir kad nebūtų našta kitiems visuomenės sluoksniams.** Atlyginimas tarnautojams nebus mažinamas, o jei ir paliestų, tai tik aukštesniųjų valdininkų nepagrindinius atlyginimus.

Visuomenės susirinkimus šaukti, kuriuose bus norima painformuoti apie aktualiuosius vidaus politikos klausimus, nusistatyta leisti tik veikiančioms organizacijoms. Atsakingieji tokių organizacijų asmenys turės pasiimti atsakomybę už susirinkimų tvarką ir už juose pasakytąsias kalbas. **Įtempta dabartinė tarptautinė padėtis iš mūsų reikalauja ypatingai didelio darbo, didelės tautinės drausmės ir susiklausymo.** Naujoji vyriausybė imasi suburti visus lietuvius ir iškiepyti tikėjimą, jog tik bendromis jėgomis ir bendra visų lietuvių valia mes galime išlaikyti savo politinę nepriklausomybę ir greitesniu tempu kelti mūsų krašto medžiaginę ir dvasinę būklę. Reikia kuo greičiausiai pamiršti srovinę neapykantą. **Visiems už valstybei ir tautai padarytus kenksmingus darbus turės būti pritaikytos atitinkamos sankcijos.**

Toliau ministras pabrėžė, kad taupymas, pasitikėjimas savo pinigais, tvarka ir ramumas krašte yra trys dalykai, kurie vienas su kitu yra susiję, vienas nuo kito priklauso. **Ministras pasmerkė neigiamą pažiūrą, kuri yra susidariusi tautoje į fizinį ir dvasinį darbą.** Taip pat pasmerkė svetimas idėjas ir gaivalus, kurie pasienio apskrityse pradėjo įkalbėti pakeisti savo tautybę.

Dėl naujosios vyriausybės laukiamų žygių ministras pabrėžė, kad kiekviena reforma reikalauja ne tik tai didesnių ir ilgesnių, bet ir gilesnių studijų. Aišku, kad ūkiniame bei finansiniame gyvenime, taip pat ir administraciniame gyvenime pakeitimų turės būti jau vien dėl to, kad netekome labai brangios dalies — savo krašto teritorijos ir uosto.

Baigdamas vidaus reikalų ministras Skučas pabrėžė, kad visos tautos drausmė, visų socialinių ir kul-

tūrinių jos organizacijų bei kolektyvų pasitikėjimas savo vyriausybe, savo vadais, autoriteto gerbimas, visų lietuvių, ypač inteligentų ir valdininkų, plati meilė lietuviui, taupumas, meilė darbu ir gyvas, nepalaužiamas pasiryžimas siekti mums visiems brangaus tikslo — nepriklausomos valstybės apgynimo ir išlaikymo. **Vieningo darbo vyriausybė turi būti ir bus su visuomene ir visuomenei. O visuomenė turi pasitikėti ta vyriausybe, eiti su ja, dirbti su ja ir būti už ją.**

Ministras taip pat pabrėžė reikalą visomis priemonėmis kovoti su labai mums žalingais gandais ir tikėti rimta informacija, išeinančia iš oficialių valdžios ir vyriausybės šaltinių.

Ministro pranešimas užtruko apie dvi val. Jo kalba buvo daug kartų pertraukta susirinkusiųjų plojimai. Atsakymai į visuomenės pateiktus klausimus bus duoti per spaudą, per radiją ir kitais būdais.

Balandžio 29 d. Šiaulių miesto visuomenei, o 30 d. Joniškioje pranešimus padarė finansų ministras d. gen. Sutkus. Abiejuose pranešimuose finansų ministras pirmiausia pabrėžė dabartinės vyriausybės darbo sunkumą, tačiau niekas iš vyriausybės narių nesuabejojo, kad pavyks nugalėti visus sunkumus. Atsiranda įvairiausių kenkėjų ir gandų skleidėjų, kurie esamus sunkumus dar norėtų didinti. **Kiekvieno piliečio pareiga su tokiais gandų skleidėjais ir ramybės drumstėjais energingai kovoti.** To tikslo siekia ir neseniai Ministrų Tarybos priimtas Nepaprasto meto įstatymo projektas.

Vyriausias mūsų ateities pagerėjimo pagrindas yra darbas. Kiekvieno darbo jėga mums ypatingai brangi ir kiekvienas darbas — ūkininko, prekybininko, valdininko — mums vienodai reikalingas ir gerbtinas. Vyriausybė iš visų reikalauja daugiau darbo. Toliau ministras pažymėjo, kad jau pradėjo savo darbą Tautos Ūkio Taryba. **Lito pastovumas buvo ir tebelieka kertiniu vyriausybės pinigų politikos akmeniu, nes litą nuvertinę nieko gero nepasiektume.** Dar griežtesnėmis priemonėmis, negu gandų skleidėjus, teks sudrausti tuos, kurie jau praktiškai siekia lito numušimo. **Niekam nebus leista daryti jokių machinacijų su litu.** Mes negalime išmesti valiutos tokioms prekėms, be kurių galime išsiversti, kurios šiuo metu yra mums prabanga arba kurias pagamina mūsų pačių pramonė. **Bus stengiamasi išplėsti eksportą.** Turime gaminti daugiau įvairesnių ir geresnių prekių ne tik sau suvartoti, bet ir kitiems parduoti. Jau ruošiamas Eksporto Komiteto statutas. **Gali tekti padaryti radikalių pertvarkymų linų prekyboje, nes dabartinė linų prekyba nepatenkina nei ūkininkų, nei vyriausybės.** Nebus atsisakyta vyriausybės primokėjimų už eksportuojamus žemės ūkio produktus. **Ieškoma kelių ūkininkų skoloms palengvinti.** Indėlių atsiėmimo suvaržymų daugiau nenumatoma. Indėlius bankuose garantuos pati vyriausybė. Taip pat **visiškai aiškus ipotekos banko įsteigimo reikalas.** Svarstomas įstatymas apdėti aukštais mokesčiais neužstatytus sklypus miestuose. Lengvatos bus teikiamos tik mūrinei statybai. **Vyriausybė taip pat labai susirūpinusi mūrinės statybos skatinimu ir kaimuose.** Jau sudarytas statybos komitetas ir išleistas kaimo statybai įstatymas. Jau paruoštas pramonei tvarkyti įstatymas. Amatininkų būklę sutvarkys amatų verslo įstatymas. Taip pat jau paruoštas verslo priežiūros įstatymas prekybai tvarkyti.

Vyriausybė susirūpinusi ir darbo jėgos paskirstymo klausimu. Šiuo tarpu tenka atsisakyti ir nuo anksčiau numatytos vidaus paskolos realizavimo. Valstybės biudžetas turės būti sumažintas. **Ūkininkams nebus įvesta naujų mokesčių ir nebus didinami seni mo-**

Mano kelionės išpūdžiai

(Žiūr. „Kario“ Nr. 17)

Požemyje gaivinamieji šaltas, švarus oras, nes ten stiprūs ventiliatoriai pakeičia tvankų orą. Vasaros metu į požeminius traukinius kartais negalima įsigrūsti.

Važiuojant iš New Yorko į Brooklyną, reikia važiuoti per gana plačią, gal 3—4 kartus platesnę kaip Nemunas, upę, arba važiuoti po vandeniui tuneliu. Prieš metus praveistas po vandeniui pusantro kilometro ilgumo tunelis ir auto mašinų susisiekimui su Newarku. Taip pat pastatytas iš New Yorko į Newarką apie 15 km tiltas. Tai vienintelis toks tiltas ne tik Amerikoje, bet ir visame pasaulyje. Šis tiltas pavadintas lenkų generolo Pulavskio (Pulasky Skyway) vardu. Šis lenkų generolas 1775—1778 metais pasižymėjęs Amerikos nepriklausomybės kovose su Anglija.

Tramvajuose taip pat nereikia pirkti bilietų. Tik reikia sėsti į tramvajus per priešakines duris, kur mechanikas, valdydamas tramvajų, iškeičia pinigus. Čia taip pat reikia įmesti 5 centus į stovintį ant tako stulpelį. Tuojau pat atsidaro strėlė ir įleidžia į vidų. Išėiti reikia per antrąjį tramvajaus galą. Be šių susisiekimo priemonių, daugelis mieste naudojami savo mašinomis. Tačiau savo mašinomis, ypač New Yorke, negreit tepavažiuosi, nes tiek daug mašinų gatvėmis slenka, kad sunku greičiau pasistūmėti. Be to, labai dažnai tenka sustoti ant tarpgatvių ir praleisti žmones ir skersai važiuojančias mašinas. Iš ryto ir po darbo valandų visos tos susisiekimo priemonės pilnos žmonių ir nevisuomet galima įtilpti. Tuo būdu, kai tik ateina traukinys ir atsidaro durys, vieni skuba išlipti, kad nenuvežtų toliau, nes traukinys stovi tik 1 min., o kiti grūdžiasi, kad galėtų įlįsti arba rastų laisvą vietą atsėsti. Ten, jei kas gavo vietą atsėsti, neužleis, nepasiūlys nei moterims, nei seneliams.

Kiek New Yorkas didelis, tiek jis neklaidus. Jei, pavyzdžiui, norėsi susirasti kurią nors gatvę, tai greit galima rasti, nes miestas suskirstytas tiesinėmis gatvėmis. Pavyzdžiui, kokia nors Broadway tiesinė gatvė, kaip Kauno Laisvės alėja, o skersgatviai sužymėti numeriais, pavyzdžiui, Mickevičiaus gatvė būtų gatvė Nr. 1, Daukanto gatvė — Nr. 2 ir t.t. Atvažiuavęs į Broadway gatvę, jei reikalinga kokia 68-ji gatvė, gali sėsti į autobusą ir tuoj nuvažiuoti.

Mieste važiuojama daugiausia viena kryptimi, tik kai kuriomis gatvėmis gali važiuoti abiem kryptim. Mašina atvažiuavus į kurią nors miesto dalį, kartais susiduriama su didžiausiais sunkumais gauti vietą mašinai pasistatyti. Kartais reikia kelis kvartalus apsukti, kol randi kokią nors laisvą vietą. Prie svetimų namų vartų, vandens hidrantų, valdinių įstaigų negalima statyti mašinų, kitaip sakant, yra nurodyta, kur negalima mašinos palikti. Nors mašinos savininkui ir atrodytų, kad nei hidrantui, nei vartams kelias neužstojamas,

kesčiai, nes ūkininkų pajamos yra menkos. Varomi paruošiamieji darbai pajamų mokesčiui įvesti. Galvojama įvesti apyvartos mokesčių.

— Jeigu būsimie drausmingi ir vieningi, tai visas kliūtis nugalėsime, — pabrėžė savo pranešimo pabaigoje finansų ministras d. gen. Sutkus.

Panevėžyje vietos visuomenei pranešimą padarė švietimo ministras Dr. Bistras. Po įžangos apie naujosios vyriausybės sudarymo aplinkybes, ministras pabrėžė, kad dabar pirmiausia rūpinamasi naujojo biudžeto sudarymu. Mes esame turėję ir sunkesnių laikų, tačiau vieningai eidami juos nugalėjome. Ir dabar daug turinti padėti ir pati visuomenė. Reikia visiems eiti su vyriausybe, netikėti ir kovoti su pikty gandų skleidėjais. Vyriausybė kiek galėdama visuomenę informuoja per radiją ir spaudą.

Kalbėdamas apie tarptautinę būklę, ministras pabrėžė Lietuvos neutralumą ir iš viso tiek mūsų krašto vidaus padėtis, tiek tarptautinė būklė nėra bloga. Baigdamas ministras pabrėžė, kad vyriausybei lygiai rūpi visi krašto reikalai.

Raseinių miesto ir apylinkių visuomenei sekmdienį padarė pranešimą teisingumo ministras Dr. A.

bet jei atėjęs policininkas įžiūrės, kad čia ne vietoje palikta mašina, ilgai negalvos. Išsiėmęs kvitų knygutę išrašo vadinamą tiketą, nubausdamas kokiais 2—3 doleriais, ir tą tiketą užkabina ant mašinos durų rankenos. Savininkas, atėjęs ir radęs tiketą, be jokių aiškinimų turi pats eiti į teismą, kad ta pat suma jį nubaustų ir paimtų pinigus. Taip pat ir už kitus susisiekimo nusikaltimus baudžia savo nuožiūra ligi 30 dolerių ir tokia pat tvarka. Tuo būdu publika labai prisilaiko taisyklių ir nenori su policininku, kad ir dėl menknieko, susidurti. Pereiti gatvę, ypač New Yorke, vidury gatvės negalima nė svajoti.

Paminklas žuvusiems kariams ir jūreiviams New York'e

Kiek kitų Amerikos miestų gatvės, tiek ir New Yorko švarumu nelabai tepasižymi, nes dėl tokio didelio judėjimo gatvės tuoj apsišneikščia nuo cigarečių pokelių, vynuogių kiautų bei kitų popiergalių, nes ten visi eina į gatvę. Tikrai švaru tik milijonierių gyvenamuose kvartaluose ir pačiame dangoraižių bei komercijos centre. Bet tokiose vietose, kur yra

Tamošaitis. Pažymėjęs vieningos vyriausybės sudarymo faktą ir aplinkybes, ministras pabrėžė, kad ji sudaryta ne atskirų politinių srovių pagrindu. Užtat vyriausybė rūpinsis visos valstybės interesais. Naujoji vyriausybė stojo prie darbo ne griauti to, kas padaryta, bet kurti. Vyriausybė vieningai dirba su visais konstituciniais organais. Vyriausybė lygiai žiūrės visų piliečių interesų. Valdininkai turi lygiai patarnauti visiems žmonėms. Visuomenės pareiga teisingai atlikti savo pareigas, paremti kariuomenę ir šaulius, saugotis prieš ir išsaugoti nepriklausomybę.

Toliau ministras Dr. A. Tamošaitis savo pranešime nušvietė ekonominę būklę, santykius su užsieniais, kultūros kėlimo reikalus ir kt. Baigęs ministras atsakinėjo į klausimus.

Visi šie visuomenės susirinkimai savo ministrų pranešimų išklausti buvo palydėti nuoširdžiu pritirumu naujai vyriausybei. Ir visur pasiūstos sveikinimo rezoliucijos Respublikos Prezidentui, ministrui pirmininkui, krašto apsaugos ministrui ir kariuomenės vadui. Atrodo, kad iš tikrųjų, atgyja 1919 m. dvasia. Lietuvos visuomenė prieš sunkiausius darbus ir žygius stoji petyt petin su savo vieningo, nesrovinio darbo vyriausybe ir ryžtingai žengia Lietuvos keliu.

Didieji Europos įvykiai

Užsienio spaudos žiniomis, Vokietija, Italija, Vengrija, Ispanija ir Japonija jau artimiausiu laiku ruošiasi viešai paskelbti tarpusavio karo sąjungą. Tuo tikslu, esą, dabar Italijoje vieši Vokietijos kariuomenės vadas gen. Brauchičas.

Ne kuriuo kitu, o tik šiuo tikslu, Berlyne vieši Vengrijos ministrai. Vengrai, kaip jie patys sako, kariauti nenori, tačiau jie visu atkaklumu siekia savo valstybės sienų revizijos. Vengrai mano, kad artimai susidėję su vokiečiais, jie gali iš Rumunijos atgauti dalį jiems prieš Didįjį karą priklausiusių žemių, o taip pat gali savo valdžion paimti tik kovo mėn. vidury nepriklausoma pasiskelbusią Slovakiją. Vokiečiai gal būt ir sutiktų vengrams perleisti Slovakiją ir padėti skaldyti Rumuniją, bet už tai jie reikalauja glaudžios politinės ir karinės santarvės. Tikro vengrų atsakymo dar nesą, bet spėjama, kad jie vokiečių reikalavimams negalės atsispirti.

Kai dėl Japonijos, tai labai abejojama, ar ji galėtų ku nors padėti Vokietijai ir Italijai Europos karo metu. Mat, patys japonai yra gerokai įklimpę Kinijos invazijoje ir, be to, privengia Jungtinių Amerikos Valstybių, kurios dabar savo laivyną yra perkėlusios iš Atlanto į Ramųjį vandenyną, t. y. jos kiekvienu metu galėtų sudrausti Japonijos pastangas remti vokiečius ir italus. Kad taip iš tiesų yra, mums rodo ir tas faktas, jog Japonija atsisakė atsiųsti dalį savo laivyno į Viduržemio jūrą. Tad japonų dalyvavimas karinėje santarvėje su vokiečiais ir italais vargiai ar yra galimas. Ispanijos pozicija sukelia maža abejojimų. Juk neveltui vokiečiai ir italai ten siuntė savo legijonus Ispanijos pilietinio karo metu. Gen. Frankas laimėjo tik dėka italų ir vokiečių paramos, o, be to, jis ir šiandien nėra laisvas daryti vienokių ar kitokių sprendimų. Greičiausia jis turės priimti tokius sprendimus, kurie jam bus padiktuoti Italijos.

Todėl jeigu ir nepilna, tai vis dėlto tam tikrai ribota karinė sąjunga tarp Vokietijos, Italijos, Vengrijos ir Ispanijos yra galima. Siekdami savo strateginių tikslų, vokiečiai ir italai eina dar toliau. Jie Vidurio ir Pietų Europą yra pasidalinę į savo įtakų sritis. Vokiečiai nori savo įtakon paimti Lenkiją ir Rumuniją, o italams duodamos laisvos rankos Balkanuose. Abi šios valstybės nori išardyti Balkanų santarvę. Bet čia italų ir vokiečių planams už akių užbėgo Anglija, Prancūzija ir Sovietų Rusija. Norėdamos išstumti prasidėjusią Vokietijos ir Italijos įtaką Rumunijoje ir Balkanuose, šios trys valstybės griebsi organizuoti taip vadinamąjį antiagresijos blo-

gyvenamų namų kvartalai, kur mažesnis judėjimas, moterys su mažais vaikais, išsinešusios kedės į gatvę, sėdi ant šaligatvio, skaito laikraščius, siuva arba mezga. Kiek mažesni, tiek ir didesni vaikai ir mergaitės (net merginos), pasirūšiosios po kojomis ratukus, važinėja šaligatviais arba laisvesnėmis gatvėmis. Kiti net žaidžia bolia arba futbolą. Ir man kartą einant tokia laisvesne gatve, žaidžiantieji netyčia pataikė į nugarą su bole. Paskiausiai Amerikoje sportas taip įėjęs į madą, kad žaidžia gatvėse, namų kiemuose, įvairiuose prie mokyklų vaikų sodeliuose, parkuose ir specialiuose stadionuose. Dažnai tenka pamatyti didžiausias žmonių minias, susigrūdusias prie kurios nors radijo krautuvės, garsiakalbio, per kurį pranešinėjama bokso ar kito kurio nors sporto rungtynės. Ten sportas vienas didžiausių jaunimo pramogų.

Dar kas man krito į akis, tai jaunimo didelis pamėgimas lošti kortomis. Net dienos metu, iš pat ryto, laisvesnėse gatvėse susėdę rateliais, jaunuoliai ir net suaugę apie 20 metų vyrukai lošia kortomis, ginčijasi, o kartais net ir susimuša. Policija tokio „sporto“ mėgėjų nevaro iš gatvių, tik dažnai tikrina ar nelošiama iš pinigų. Jei užtinka lošiančius iš pinigų, tai pinigus konfiskuoja, o lošėjus išvaiko. Aplamai, gatvėje publika labai laisvai jaučiasi ir nesivaržo. Panorėjęs ką nors suvalgyti, valgo eidamas gatve, o svarbiausia tiek seni, tiek jauni, dideli ir maži — visi kramto gumą — tabaką. Europiečiui iškart labai nuostabu, kad gatvėse, traukiniuose, restoranuose visų žandai tik kruta ir kruta be jokio perstoji- mo. Ypač nuostabu, kada tai darančias matai jaunas merginas. Kai kas aiškina, kad toks nuolatinis kramtymas esąs geras žandų ir veidų muskulų masažas. Esą žandai ne taip greit įkrintą ir gražesni atrodo. Be to, esą sveikesni dantys ir geresnis burnos kvapas. Dar vienas blogas ir smerktinas mergaičių ir moterų įpratimas: labai daug jų rūko. Be to, ten merginos neblogai ir išgeria.

(Bus daugiau)

Mjr. Narušis

ką. Kol tokio bloko dar nėra, Anglija ir Prancūzija saugumo garantijas jau davė Lenkijai, Rumunijai, Graikijai ir Turkijai. Pagal garantijas, jeigu paminėtoms valstybėms grėstų karo pavojus ir jeigu jos gintųsi prieš įsibrovėlius, tai anglai ir prancūzai nieko nelaukdami joms suteiktų pagelbą. Matyti, šios anglų ir prancūzų garantijos yra rimtos. Tai įrodo ir Lenkijos drąsus laikymasis prieš Vokietijos reikalavimus.

Organizuodamos taikos bloką, arba, tikriau, karo sąjungą iš kitos pusės, Anglija, Prancūzija ir Sovietų Rusija jau kuris laikas veda tarpusavio derybas. Jos nori sudaryti ne tik tarpusavio karo sąjungą, bet mano suteikti saugumo garantijas ir kitoms valstybėms, būtent: Belgijai, Olandijai, Šveicarijai, Lietuvai, Latvijai, Estijai, Suomijai ir Skandinavijai. Kaip jau minėta, Lenkija, Rumunija, Graikija ir Turkija tokias garantijas turi. Taigi išeina, kad Anglijos, Prancūzijos ir Sovietų Rusijos garantijomis būtų apsaugotos bemaž visos nepriklausomos Europos valstybės. Užsienio spaudos žiniomis, anglų, prancūzų ir sovietų pasitarimai jau eina prie galo. Kai kas skelbia, jog tų valstybių tarpusavė karo sąjunga ir kitoms valstybėms garantijos būsiančios pasirašytos ir paskelbtos šią savaitę. Norėdama sustiprinti savo garantijų reikšmę ir karinį pajėgumą, Anglija pereitą savaitę įvedė privalomą karo tarnybą, ko nebuvo net dvejus pirmuosius Didžiojo karo metus. Jeigu tokia sąjunga iš tiesų taps kūnu, tai ji būtų labai rimta jėga, su kuria kiekvienu metu turėtų skaitytis priešingos valstybės, ypačiai dar ir dėl to, kad sąjungą remia Jungtinės Amerikos Valstybės.

Kaip jau žinoma, Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentas F. D. Ruzveltas neseniai kreipėsi į Vokietiją ir Italiją, prašydamas šias valstybes garantuoti savo kaimynių saugumą ir nepriklausomybę. Vokiečiai ir italai dėl to aštriai išsižeidė ir ruošė atsakymą prezidentui Ruzveltui. Visų dėmesį traukė tai, koks bus Vokietijos atsakymas. Vokietijos vadas Hitleris atsakymą davė balandžio mėn. 28 d. iškilmingame reichstago posėdyje. Jis atmetė Ruzvelto priekaištą, kad Vokietijos kaimynams gresias pavojus, pareikšdamas, jog turįs patikinimų, kad vokiečių kaimynai iš Vokietijos pusės nematą sau pavojaus. Hitleris savo kalboje išdėstė Vokietijos politiką ir jos santykius su kaimynais, kartu pranešdamas, kad jis nutraukia anglų-vokiečių laivynų ir lenkų-vokiečių draugingumo sutartis. Tai darąs todėl, kad anglų-lenkų tarpusavės pagelbos sutartis esanti priešinga Vokietijos—Lenkijos draugingumo sutarčiai. Nutraukimas sutarties su Anglija manoma esąs vokiečių atsakymas į karinės prievolės įvedimą Anglijoje. Patys anglai pažymi, kad tai esąs nervingas atsakymas, kuris praktiškos reikšmės neturėsias. Mat, pagal ligšiol buvusią vokiečių ir anglų laivynų sutartį, Vokietija galėjusi turėti 35% Anglijos karo laivyno tonažo. Tačiau vokiečių laivyno tonažas šiuo metu siekias tik 19% anglų laivyno. O juk laivynas nesukuriama per kelis mėnesius ar per kelis metus. Tam reikalingas ilgas laikas ir stambus kapitalas. Jeigu vokiečiai dabar pradėsia jūroje be atodairos ginkluotis, tai tą patį padarys ir anglai. Tuo būdu prasidėsiančios jūrų ginklavimosi lenktynės, kurias, kaip manoma, visados viršysią anglai.

Hitleris savo kalboje palietė ir santykius su Lietuva. Jis pareiškė, kad „Aš ir Klaipėdos vokiškumo problemos atžvilgiu visuomet nurodydavau į tai, kad šis klausimas, jei jis pačios Lietuvos kilniu būdu nebūtų išspręstas, vieną dieną turėtų pašaukti Vokietiją į jos vietą. Ir čia aš nereikalavau nė vienos kvadratinės mylios daugiau, negu mes anksčiau turėjome ir iš mūsų buvo atimta. Vokietijos santykiams su Lietuva tas sprendimas bus tik naudingas, nes Vokietija dabar neturi jokio kito intereso, kaip ir su šita valstybe gyventi taikoje ir draugystėje. Vokietija laiko Baltijos valstybes svarbiausiais prekybiniais partneriais. Mes esame suinteresuoti todėl, kad jos veda savarankišką ir nepriklausomą tvarkingą tautinį gyvenimą. Todėl aš esu laimingas, kad mes ir su Lietuva galėjome pašalinti ginčą, kuris skyrė mūsų kraštus“. Kaip matome, Hitlerio kalba Lietuvos atžvilgiu buvo taikinga ir nuosaiki.

Iš viso tenka pasakyti, jog paskutiniai didieji Europos politikos įvykiai mūsų tarptautinės padėties nepasunkino. Mums nėra tiesioginio pavojaus ir iš santykių įtempimo tarp Lenkijos ir Vokietijos. Kuria kryptimi nueis lenkų ir vokiečių tolesni santykiai, tuo tarpu sunku tiksliai pasakyti. Tačiau šiuo metu tie santykiai yra smarkiai įtempti. Kaip žinoma, jie įtempti todėl, kad Vokietija iš Lenkijos reikalauja Dancigo išsivadėjimo ir leidimo per lenkų koridorių Pamaryje praveisti juostą, kurioje vokiečiai statytų autostradą, geležinkelį ir kuri tarnautų Vokietijos tiesioginiam susisiekimui su Rytprūsiais. Bet lenkai vokiečių reikalavimus atmetė. Jie kelia net patys reikalavimus vokiečiams, kaip pavyzdžiui, Dancigą perduoti Lenkijos globon.

MOKYKLAI IR KARIUOMENĖ

DRAUGIŲ SUMANYMAS

Ramutė namo grįžo pro berniukų gimnaziją. Ji trumpai dirstelėjo ton pusėn pro geležinius virbalus ir vėl žingsniavo nuleidusi galvą.

— Sveiks tamsta! — riktelėjo smarkūs vyriški balsai anapus tvoros, kad Ramutė net krūptelėjo. Ji stabtelėjo. Aikštėje buvo išsirikiavusi eilė berniukų. Jie stovėjo tiesūs, kaip stygos. Jie buvo susiveržę diržais ir prie šonų turėjo prispaudę geltonus šautuvus. Vienas aukštas ir plonutis mikliais tiesiais žingsniais išėjo priekin, stabtelėjo, smarkiai apsisuko, grįžtelėjo į karininką, kuris stovėjo čia pat susimetęs užpakaly rankas, ir kažką riktelėjo. Kiti berniukai staiga kyštelėjo šautuvus į priekį, ir šie atsirado ant jų peties. Laibasis vėl riktelėjo ir visi, trinktelėję koją į žemę, ėmė eiti dailiais, tvirtais žingsniais aikštės viduriu tolyn.

Ramutė pasijudino irgi, galvodama, kad tie berniukai, su suveržtais geltonais diržais ir plačiomis kelnėmis yra panašūs į kareivius, kad jie gražiai eina ir patys gražūs ir kad, tur būt, jie eitų į karą. Tą jos mintį patvirtino ir atsiminimas, kad seniau, kai visi kalbėjo apie pavojų Tėvynei, pas jos brolių buvo atėjęs jo klasės draugas Bronys, apskritas juodaplaukis bei lipšnus berniukas, ir juodu įkaitusiais veidais kartojo:

— Eisim ir mes. Eisim ir mes...

Kai Ramutė paklausė, kur juodu ketina eiti, juodu išdidžiai atsakė:

— Nesirūpink. Tu ten neisi.

Tik vėliau ji sužinojo, kad brolis su Broniu ir daugybė kitų berniukų ruošėsi į karą ir norėjo būti kareiviais. Gal ir juos būtų sužeidę taip, kaip tą kareivį, apie kurį šiandien skaitė, gal ir jų veidus būtų šiurenęs vėjas ir būtų tekėjęs jų kraujas... Ką darytų ji šiandien, jei vėl visi imtų kalbėti apie didelį pavojų Tėvynei... Tas klausimas nedavė jai ramybės, ir Ramutė nutarė pasikalbėti su Stepute, su tokia gudria mergeite.

Juodviem susitikus, Ramutė, jau visą pusdienį kentusi, paleido klausimą iš anapus dantų:

— Ką turi darytum, jeigu dabar pasidarytų karas?..

— O, — išdidžiai kilstelėjo savo apskritą smakrą Steputė, — aš žinau, ką daryčiau. Aš jau senai žinau... — ir ji gudriai primerkė savo linksmai straksinčias akutes.

...ir pažiūrėjo į lubas, paskui į savo pirštų nagučius...

Lietuvės motinos

Jonas Kossu - Aleksandravičius

*Būnate jūs tylios, būnat geros motinos,
Sopuliui gimdytą prie krūtinės glaudžiat.
Jūs gerai pažinot, skausmo prisisotinę,
Sunkią žemės naštą, šitą naštą skaudžią.*

*Ir išleidžiat sūnų vien tik su makruotiniu —
Užkandis nusvėręs mergautinę juostą!
Argi jums neaišku, argi abejotina?
Lydit ilgamakre braukdamos per skruostus.*

*Rudenį jūs verpiat liną arba pašukas,
Krūpčiojat, kai durys šiurpulingai verias:
Gomury žirginiai, metėlės ir ašakos;
Ilgesys banguoja, lyg mėlynė marių.*

*Ir bažnyčion einat, ir ilgai ten klūpote,
Giedat: „Nebijosim, kad ir kalnai virstų!“
Einatė ten guostis, pasiguost nors truputį...
Kažin ar tą skausmą tie skliautai nugirsta?*

*Taip veidai pilkėja, medį taip nulyja,
Ir nelieka ženklo sopulio taip didžio,
Tik širdyje tvyro aštrūs kalavijai:
Prie varpstelės pozoj Motinos po kryžium.*

*Kas gi jūsų skausmą? Kas gi neįmatomą?
Kas jumyse mato amžių Antigoną?
Veriasi kaip votys sopulingos platumos,
Sopulingoj pozoj dievdirbių madona.*

— Aš būčiau gailestingąja sesute ir raišiočiau kareiviams koją arba pirštą...

— O ar tu moki? — pagaliau susigriebė Ramutė, nustebinta ir pavydėdama draugei šito net ir perdaug gražaus sumanymo.

— Ar moku? — aplėtino savo žodžius Steputė ir pažiūrėjo į lubas, paskui į savo pirštų nagučius, lygiai taip, kaip darydavo, kai nemokėdavo pamokos.

— Bet ir tu nemoki!

— Iš kur aš mokėsiu? Sako, labai sunku užrišti, kai kraujas smarkiai bėga... — teisinosi Ramutė ir jos balsas darėsi liūdnas.

— Kai daug kraujo nubėga, kareivis miršta, — pridėjo ji ir nutilo. Apsiniaukė ir švitnus Steputės veidas.

— Reikia gerai surišti, reikia paimti šito... Paimti, — ir ji sustojo, nežinodama, ko paimti. Bet greitai ji apsigalvojo ir drąsiai tarė:

— Aš tau poryt pasakysiu, ko paimti. Aš nueisiu pas savo tetą, ji gydytoja, ir ji man pasakys. Aš išmoksiu... — užsidegusi drožė Steputė.

— O kaip tau atrodo, ar aš negalėčiau, — nelabai pasitikėdama savo sumanumu, klausė Ramutė. — Ar negalėčiau kartu su tavim? Būtų smagiau. Abi išmoktuva...

— Ramute. Ko tu klausai? Argi aš nesakiau, kad abi eisim mokytis, — iš džiaugsmo užmiršusi, ką ji pirmiau sakė, striokšėjo Steputė, apsikabindama draugę.

P. Gailiūnas

Panevėžio v. berniukų gimnazijos šaud. būrio vad. ats. j. ltn. Br. Čepanauskas su šaudymo turnyro nugalėtojais: (iš kairės) Pralinskas — I v., Karka — III v., Černauskas — IV v., Januškevičius — II v.

ALYTUS

Šeštoji klasė kitoms pavyzdys

Paskelbus Ginklų Fondo vaju, moksleiviai visomis išgalėmis aukoję. Visas kitas klases pralenkė šeštoji bern. klasė. Klasėje yra tik 26 mokiniai, o suaukojo 87 Lt. Visi vieningi ir pasiryžę ne tik pinigus, bet ir jaunas jėgas aukoti Tėvynės labui.

ŠIAULIAI

Dr. V. Kudirkos prad. mokykla.

Mokiniai domisi kariniu parengimu, sparčiai aukoja Ginklų Fondui.

Mok. J. Rusecko pastangomis buvo pravestas šaudymas šrateliais. Šaudymas pavyko gerai.

J. Barakauskas

ZARASAI

Ginklų Fondui gimnazija suaukojo 373 Lt. 85 ct. Be to, VI kl. mokinės Elvyra ir Pajauta Janulytės Ginklų Fondui paaukojo po auksinį žiedą.

H. Lc.

MOLETAI

Skautai mokosi šaudyti

Progimnazijos skautai, susipažinę su šaudymo taisyklėmis, pirmadieniais gauna pašaudyti kariškais šautuvais. Šaudyti moko ats. ltn. Pr. Dalmontas.

Ginklų Fondui skautai iš savo kasos paaukojo 20 Lt.

M. Masevičius

RASEINIAI

Šaudėme kovos šoviniiais

Balandžio 26 d. įgulos šaudykloje VII ir VIII kl. mokiniai šaudėme kovos šoviniiais. Geriausiai sušaudė Bakutis J. (VII) — 34 t. (iš 36 galimų), Šimkus V. (VIII) — 33 t. ir Daugėla (VIII) — 32 t. Dabar patyrėme, kad šaudymas kovos šoviniiais yra daug įdomesnis ir taiklesnis negu šrateliais.

(g)

JOSVAINIAI

Steigiamas karinio rengimo būrelis

VI-jo skyriaus mokyklos mokytoja numato suorganizuoti karinio rengimo pamokų. Visi mokyklos mokiniai su dideliu entuziazmu pritaria. Nors ir neturime tikrų šautuvų, bet ir paprastais mediniais savo dirbtais „šautuvais“ puikiai atliksime karinio rengimo pratimus.

Domisi „Kariū“

Josvainių pradžios mokyklos VI-jo skyriaus mokiniai nepaprastai domisi „Kariū“. Su dideliu nekantrumu jo laukia, o sulaukę viską smulkiai ir atydziai perskaito. Labiausiai jiems patinka „Narsiųjų vyrų“ ir moksleivių skyriai.

Kajus Kalkūnas

Studentų aukos kariuomenei. Atsargos karininkų korp. „Ramovės“ rūpesčiu visos universiteto korporacijos renka

aukas Ginklų Fondui. Už surinktas aukas bus nupirkta šautuvų ir Pabaltijo studentų (SELL) konferencijos proga, gegužės 18, 19 ir 20 d., įteikta kariuomenei.

Studentų choras į Estiją ir Latviją. Vytauto D. Universiteto stud. ateitininkų choras, A. Budriūno, diriguojamas, šiomis dienomis važiuos koncertuoti į Estiją ir Latviją.

60 asmenų laikė egzaminus į lakūnų kursus. Ką tik įvyko egzaminai į Lietuvos Aero Klubo lakūnų kursus. Egzaminus laikė 60 asmenų. Iš jų buvo 6 moterys. Užsiėmimo atžvilgiu norinčių lakūnais būti šį kartą nemaža buvo moksleivių, studentų, tarnautojų ir karių. Visi asmenys, laikiusieji egzaminus, beveik visą žiemą lankė atitinkamus Aero klubo kursus, kurių metu buvo dėstomi teoriniai aviacijos klausimai.

Moksleiviams bendradarbiams. Daugumas rašo visai ne karinio turinio korespondencijas. Mes gi tetalpiname žinias apie karinį rengimą, patrijotinius minėjimus, karinės nuotakos mokykloje aprašymus ir panašiai. Be to, reikia aiškiai pavardės rašyti. Redakcija negali patikrinti tų žmonių, kurie korespondencijose minėti, tat ir atspausdiname taip kaip įskaitome. Pavardės turi būti aiškios, o ne šarados.

Atitaisymas. „Kario“ 17 Nr. žinutėj apie Seredžių klaidingos pavardės. Turi būti: mjr. Jurkšas ir san. psk. Grigoras.

LATVIJOS LIETUVIŲ SKAUTAI

1923 m. gegužės 15 d. prie lietuvių katalikų jaunimo draugijos „Šviesos“ susiorganizavo sekcija, jungianti mokyklinio amžiaus jaunimą. Sekcija buvo įkurta skautų pavyzdžiu ir registruota Latvijos skautų Centralinėj Organizacijoj. Naujajai draugovei leista savo sueigose vartoti lietuvių kalbą. Vadus skirdavo „Šviesos“ d-jos valdyba. Tai buvo pirmoji lietuvių skautų draugovė Rygoje. Draugovė augo. Įsikūrė ir vyresniųjų skautų skiltis. Po kurio laiko Liepojoj įsikūrė kita draugovė. Rygos draugovė, be to, davė pradžią lietuvių skaučių draugovei, lietuvių jūros skautų 11 draugovei ir net lietuvių sporto draugijai „Vytis“. Šią sudarė tik vyresnieji skautai.

Latvijos lietuviai skautai, be įprastinio veikimo, dar turėjo išvykų į Estiją, Suomiją, Lenkiją, Vengriją, Italiją, Vokietiją, Angliją, Prancūziją, Švediją. Dalyvavo ir mūsų tautinėse stovyklose. Draugovė dabar turi apie šimtą narių, gerai organizuotų ir paruoštų, kurie skautišku išsilavinimu, drausme ir pavyzdžiumu pralenkė ir latvių skautus. Dabar draugovei vadovauja: draugininkas skautų vad. B. Rupšys, seniūnas vyčių vad. M. Tomeliūnas, jo padėjėjas P. Čapas ir mažųjų sk. būrininkė V. Bugavičiūtė.

Jūrų skautams vadovauja: draugininkas Stalintis ir vadai — F. Šakalys, L. Trifonas ir St. Grigaliūnas. Skaučių draugovėms vadovauja O. Šakalytė, L. Kriaučiūnaitė ir L. Veinertaitė.

Jn. Vaidelys

Nauji vyrai plaukia į kariuomenės eiles

KONKURSAS MOKSLEIVIAMS

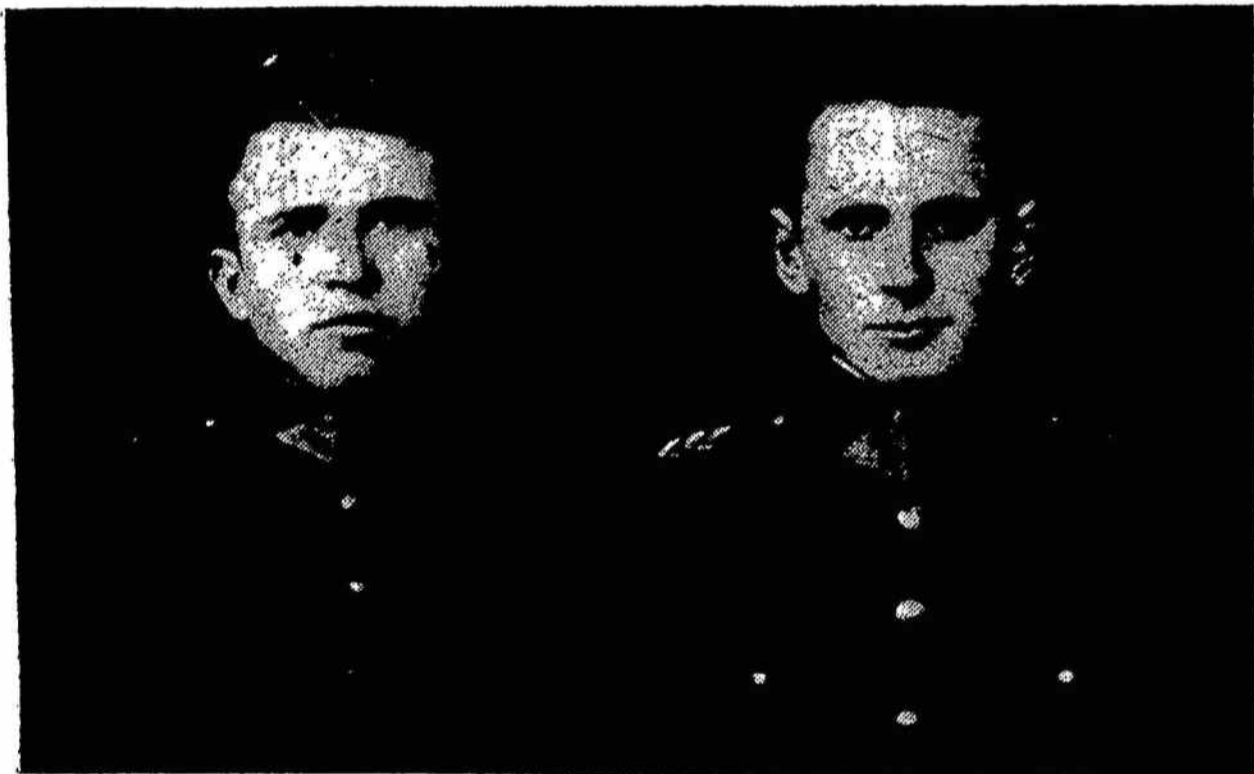
jau baigiasi. Atsiųsta daug rašinių, kuriuos skaito ir svarsto komisija, sudaryta iš mjr. Poželos, „Kario“ red. kpt. S. Urbanavičiaus ir ats. j. ltn. K. Zupkos.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

SVEIKI, Į KARIUOMENĘ ATVYKĘ, LIETUVOS VYRAI!

KARO BUTŲ VALDYBOS SUKAKTUVĖS. Gegužės 1 d. valdyba kukliai paminėjo savo veiklos ir darbo 20 metų sukaktuves. Nuo 1928 m. karo butų viršininkas valdo ir kariuomenės ugniagesių komandas. „Lietuvos Aidas“ ta proga pažymi, kad kariuomenės ugniagesių komandos „daug duoda apmokytų atsarginių ugniagesių, kurie daug prisideda prie priešgaisrinės apsaugos plėtimo ir tobulinimo miestuose, miesteliuose ir kaimuose. Tai yra didelis karo butų valdybos nuopelnas“.

B. GEN. BARZDA-BRADAUSKAS Į ANGLIJĄ. Gegužės 25—30 d. Anglijoje įvyks tarptautinis ugniagesių kongresas. Lietuvą atstovaus karo butų viršininkas b. gen. Barzda-Bradauskas, kar. ugniagesių šefas.

Pirmaisiais baigė II. pėst. divizijos likt. rikiuotės puskarininkių (kursus (iš kairės dešinėn): 1) psk. Br. Kasperavičius ir 2) psk. J. Bendoravičius.

II. PĖST. DIVIZIJOS PUSKARININKIŲ KURSŲ LAIDOS IŠLEISTUVĖS. Balandžio 24 d. įvyko II. PD liktinių rikiuotės puskarininkių 5 mėnesių karinio tobulinimosi kursų baigimo iškilmingas aktas ir išleistuvės. Į iškilmes atsilankė II. PD štabo viršininkas gen. št. plk. Stankaitis, Kauno komendantas plk. Bobelis, 2. PP vadas plk. Tumas, 5. PP vadas gen. št. plk. Čepauskas, kursų viršininkas ir lektoriai. Divizijos štabo viršininkas, įteikdamas baigimo pažymėjimus, palinkėjo sėkmingai dirbti toliau, gilinant įgytąsias kursuose žinias. Po to 5. PP liktinių puskarininkių ramovėje įvyko bendri pietūs, kuriuose dalyvavo aukščiau minėti aukštieji svečiai ir lektoriai. Pietų metu štabo v-kas pasakė kalbą, kurioje ragino mokytis dirbti. Kursų klausytojų vardu kalbėjo psk. Kasperavičius, kuris užtikrino aukštuosius vadus ir lektorius, kad jų niekada neapvils, ir padėkojo už suteiktą kursuose globą ir žinias.

Šių kursų laidą pirmuoju baigė psk. Bronius Kasperavičius, antruoju — psk. Julius Bendaravičius, trečiuoju — psk. Antanas Draugelis. Pažymėtina, kad šie visi trys vyrai yra darbo pelės. Štai kaip jie atrodo atskirai: psk. Br. Kasperavičius atvyko į kariuomenę, būdamas savamokslis, baigė „labai gerai“ mokomąją kuopą, pasiliko liktiniu ir per pora metų baigė 4-rias gimnazijos klases. Psk. J. Bendaravičius yra visai jaunas vyrukas, tačiau pasižymi ypatingu darbštumu. Būdamas kursuose rengėsi iš 6 kl. laikyti egzaminus prie Švietimo Ministerijos. Psk. Ant. Draugelis yra baigęs pirmuoju mokomąją kuopą ir apdovanotas už tai sidabrinu

laikrodžiu. Mano baigti gimnaziją, nes išlaikė egzaminus į 7-tą klasę. Šiuos kursus visi baigė gerai.

Madzenas Leviskoltas

VYSKUPO A. BARANAUSKO PAMINĖJIMAS. Balandžio 30 d. 1. inžinerijos batalione surengta IV. literatūros valandėlė tema: „Vyskupas A. Baranauskas“. Į valandėlę atsilankė plk. ltn. inž. Vitkus, švietimo karininko ltn. Matonio lydimas, ir pilna salė b-no karių. Valandėlę pradėjo, apibūdindamas vysk. A. Baranausko biografiją ir jo kūrybą, ir visą programą pravedė puskarininkis Žemaitis. Programoje duetas: psk. Budrys ir psk. Mikalauskas padainavo „Šelmis bernelis“ ir „Iš rytų šalelės“. Eilinis Žukauskas paskaitė ištrauką iš „Anykščių šilelio“ I-os dalies. Duetas: psk. Mikalauskas ir j. psk. Kosciuchas smuika ir gitara pagriežė: „Kur bakūžė samanota“, „Plaukia sau laivelis“ ir „Pamylėjau vakar“. Eil. Grincevičius paskaitė ištrauką iš „Anykščių šilelio“ II-os dalies. Trio: puskarininkiai Žemaitis, Budrys ir Mikalauskas padainavo „O rūta rūta“ ir „Kat katinėlis“, tai gitara, tai akordeonu akompanuojant. Eil. Adomaitis paskaitė ištrauką iš „Klionė Peterburgan“, „Atsisveikinimas“ ir „Tėvynė už viską geresnė ir brangesnė“. Psk. Mikalauskas pagriežė akordeonu „Nurimk, sesut“ ir „Už jūrų marių“. Eil. Gaisrys paskaitė ištrauką iš „Klionė Peterburgan“ — „Paskutinis žodis“. Psk. Mikalauskas ir j. psk. Kosciuchas gitara ir smuika pagriežė „Ispanų valsą“. Programą baigė eiliniai Bartusevičius, Anukevičius ir Kleščinskas, pagriežę poilkutę klarnetu, gitara ir armonika.

Valandėlės programą baigus, plk. ltn. inž. Vitkus apibrėžė šios valandėlės reikšmę ir padarė platesnę išvadą. Pabrėžė, kad šitokios valandėlės iškelia karius aukščiau nuo kasdieninių užsiėmimų ir rūpesčių, verčia labiau pamėgti savo lietuvišką turtinę ir gražią kalbą ir išugdyti visų širdyse gilią Tėvynės meilę. Palinkėjo, kad šito kaip tik šios valandėlės ir pasiektų.

Psk. A. Bučys

KARO VETERINARIJOS PUSKARININKIŲ MOKYKLA VALSTYBĖS RADIJOFONE. Balandžio 30 d. kariuomenės radijo pusvalandis buvo atliktas karo veterinarijos puskarininkių mokyklos. Pusvalandžio pradžioje mjr. Požela padarė trumpą pranešimą apie kariuomenės bibliotekas ir knygų skaitymą; čia pažymėjo, kad daugiausia knygos skaitomos 2. pėst. DLK Algirdo, 4. pėst. L. Kar. Mindaugo ir 3. dragūnų „Geležinio Vilko“ pulkuose.

Toliau vaidinamas radijo vaizdelis „Išleistuvės“, kurį parašė viršila Valančius, o režisavo Valstybės Teatro art. St. Čaikauskas. Vaizdelis pradedamas Vinco Kudirkos eilėraščiu: „Kol jaunas, o broli, sek pasėlio grūdą ir dirvos neapleisk!“ Vaizdelyje atvaizduota egzaminai, nuotaika po jų, dovanų įteikimas ir išleistuvės. Labai gyvai užpildytas muzika ir dainomis.

Vaidino veter. mokyklos puskarininkiai ir kariai.

Ad. Br.

P. L. P. KARO MOKYKLOS XIV. ASPIRANTŲ LAIDOS PAVASARIO BALIUS. Balandžio 29 d. P. L. P. Karo Mokyklos XIV. laidos aspirantai (1-ma ir 2-ra aspirantų kuopos) surengė pirmą savo tradicinį vakarą — pavasario balių. Vakaro meninę dalį pradėjo asp. T. Brakas, akordeonu pagrieždamas maršą „Plaukia sau laivelis“. Po to asp. Zakarevičius padeklamavo ats. ltn. A. Miškinio eilėr. „Kautynių

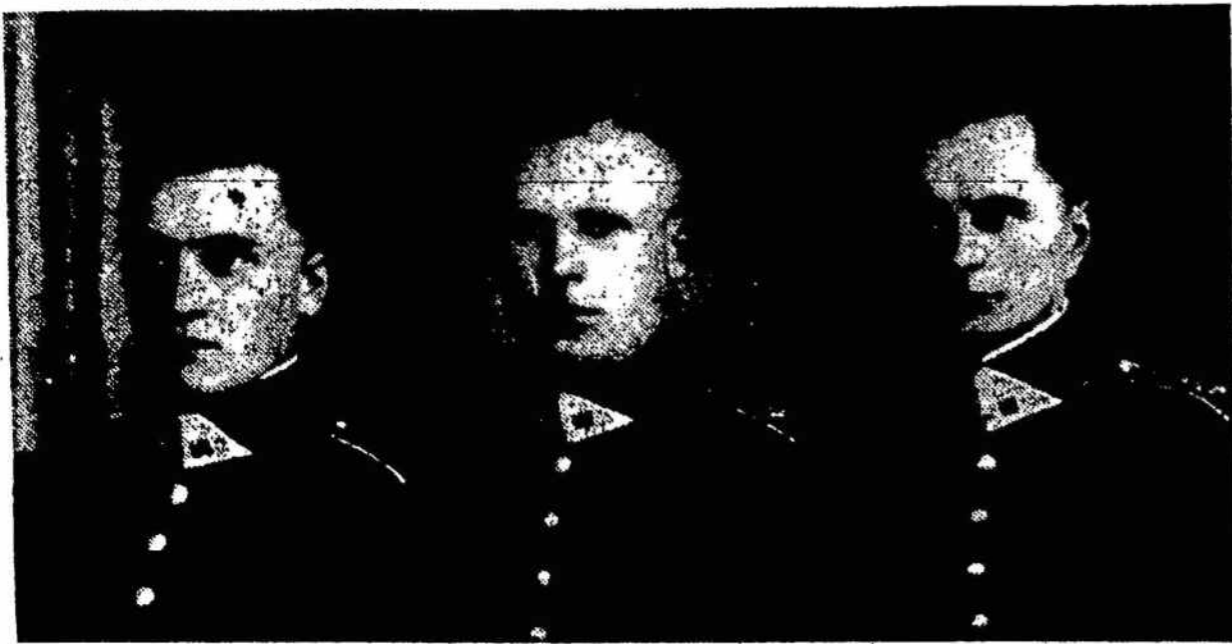
Pranešimas

Atsargos kareiviai, įgiję šoferio teises ne kariuomenėje, privalo ligi š. m. gegužės 20 dienos pristatyti Kauno komendantūrai šoferio ir atsargos liudijimus perregistruoti.

Registracija bus vykdoma kasdieną darbo valandomis.

karys". Aspirantų chorelis, asp. Baltušio vedamas, padainavo dvi Račiūno dainas — „Karas“ ir „Draugai, pakelkime taures“. Asp. Butkus skaitė du savo kūrybos eilėraščius. Po to vėl pasirodė chorelis ir padainavo tango „Jaukus kampelelis“ ir valsą „Neprižadėk“. Asp. Kevalaitis padeklamavo Bern. Brazdžionio eilėraščių iš „Savanorių pavasario“. Karo Mokykloje jau plačiai žinomas solistas asp. Baltušis solo padainavo ariją iš operos „Marta“ (muzika Fletovo) ir Šopeno „Ilgesys“ (pianinu akompanavo Karo Mokyklos jazz'o kapelmeisteris p. Klimavičius). Po to du Karo Mokyklos poetai skaitė savo kūrybos eilėraščius: asp. Paulius Jurkus eilėr. „Aspiranto laiškas“ ir asp. Eug. Matuzevičius eilėr. „Jaunystė“. Vakaro meninę dalį baigė asp. T. Brakas, solo akordeonu pagrieždamas tango „La Habanera“ iš to paties vardo filmos, Sigmund Ramberg valsą „Seniorita“ iš filmos „Auksinių vakarų daina“ ir maršą „Du broliukai“. Vakaro meninę dalį pravedė asp. Žemaitis.

J. Zonyš

Pirmaisiais baigė kavalerijos likt. puskarininkių kursus (iš kairės dešinėn): 1) j. psk. Marčiukaitis, 2) psk. Masiulionis ir 3) psk. Valiušaitis

KAVALERIJOS LIKT. RIKIUOTĖS PUSKARININKIŲ 5 MĖN. KARINIO TOBULINIMO KURSAI. Po įtempto ir rūpestingo darbo kursai baigė savo programą. Egzaminams pasibaigus, kursų klausytojams buvo suruošta į idomesnes Kauno įmones bei kitas kariuomenės dalis ekskursija. Kursų klausytojai aplankė aviaciją ir turėjo progos lėktuvais paskraidyti ir iš aukštybių žvilgtelėti į Kauno miestą ir jo apylinkes.

Balandžio 28 d. buvo šių kursų iškilmingas akto paskelbimas ir išleistuvių vaišės. Išleistuvėse dalyvavo kavalerijos viršininkas b. gen. Tallat-Kelpša, kavalerijos štabo viršininkas plk. Žilys, kavalerijos būstinės intendantas plk. ltn. Vilimas, 2. ulonų pulko vadas plk. ltn. Labutis, 1. gusarų pulko vadas gen. št. plk. Kraunaitis, kursų viršininkas ir lektoriai.

Pirmuoju kursu baigė 2. ulonų pulko j. psk. Č. Marčiukaitis, antruoju — remonto eskadrono psk. K. Masiulionis ir trečiuoju — 1. gusarų pulko psk. Valiušaitis.

A. G-nius

5. PĖST. DLK KĖSTUČIO PULKAS. Balandžio 27 — 28 d. pulko karininkai ir puskarininkiai atliko sportinį šaudymą iš šautuvų ir pistoletų. Iš šautuvų nugalėtojais liko: ltn. Balčiūnas ir vrs. Balčiūnas. Iš pistoletų geriausiai sušaudė: ltn. Budrevičius ir psk. Mickevičius. Visiems pirmiesiems paskirtos dovanos.

„Kario“ Nr. 17, 531 psl. sporto skyriuje iš 5. PP įsibrovė klaida. Vietoje krepšių santykis 28:122 pulko naudai, turi būti 287:122 5. p. pulko naudai.

Psk. Znotinas

SANITARIJOS PUSKARININKIŲ MOKYKLA. Baigus topografijos kursą, balandžio 28 d. mokiniai aplankė Karo Topografijos Skyrių. Čia buvo parodyta visi topografijos technikos įrengimai ir paaiškinta jų veikimo savybės. Iš ten mokykla lankėsi „Spindulio“ spaustuvėje, kur spausdinami karinės topografijos darbai ir įdomusis karių laikraštis „Karys“. Mokiniais viską maloniai paaiškino ir parodė įvairių skyrių vedėjai. Spaustuvės rišykloje pamatė kaip lankstomas ir susegamas „Kario“ numeris. Be to, parodyta žemėlapių spausdinimas ir kt.

A. Dainoras

ŠARVUOČIŲ RINKTINĖ. Balandžio 26 d. šarvuočių rinktinės krepšinio komanda žaidė draugiškas rungtynes su Radviliškio JSO komanda. Rezultate išėjo 14:0, 39:5 šarvuotininkų naudai. Pažymėtina, kad šarvuotininkai dabar turi gerą krepšinio komandą. Panašių rungtynių manoma surengti ir daugiau.

Balandžio 27 d. šarvuočių rinktinės kariams buvo paskelbtas medelių sodinimo vėjus. Kiekvienas rinktinės ka-

rininkas, puskarininkis ir kareivis pasodino po vieną medelį. Daugiausia buvo sodinama liepų medeliai. Kiekvienas medelio sodintojas stengėsi kuo geriau pasodinti ir patręšti medelį. Už geriausiai augantį medelį puskarininkiai ir kareiviai gaus po vieną premiją — 50 lt.

Nas

PUSKARININKIAI RENGIA ĮDOMIAS PASKAITAS. Balandžio 28 d. Ukmergės įgulos puskarininkių ramovėje civ. tarn. A. Dovydaitis viršiloms ir puskarininkiams skaitė paskaitą „Dalinio ūkio tvarkymo būdai ir sąskaitybą“. Prelegentas išskėlė mintį kuopininkams ir ūkio pareigūnams surašyti gyvenimo patyrimu, vadovėliais, raštais ir įsakymais pagrįstas smulkias ūkveizdžių, ginklininkų ir raštininkų pareigas ūkio srityje. Jos į knygas surašytos bus laikomos daliniuose, nuolat papildomos, iš kur naujai paskirti pareigūnai turės galimumo greit susipažinti su savo pareigomis.

Psk. A. Umbrasas

7. PĖST. Ž. K. BUTEGEIDŽIO PULKAS. Balandžio mėn. paskutinėmis dienomis 7. PP karininkai ir puskarininkiai atliko sportinio šaudymo iš karinių šautuvų pratimus. Iš karininkų pirmąsias 6 vietas laimėjo šie asmenys: j. ltn. Čekanauskas, ltn. Ruzgys, j. ltn. Kriščiūnas, kpt. Počebutas, kpt. Jasiulionis, ltn. Krygeris. Iš puskarininkių: psk. Šikšnius, vrs. Dyglys, j. psk. Adomavičius, vrs. Ermošenka, psk. Stakauskas, vrs. Radkevičius.

Balandžio 28 d. tarp b-nų ir komandų ekipų ir atskiros ekipos įvyko ekipinės rungtynės pulko ekipai sudaryti. Šiose šaudymo varžybose pirmąsias 6 vietas išsikovojo šie karininkai: ltn. Ruzgys, ltn. Bareišis, j. ltn. Čekanauskas, kpt. Jasiulionis, ltn. Krygeris, j. ltn. Kriščiūnas. Iš puskarininkių: psk. Šikšnius, vrs. Ermošenka, vrs. Diglys, psk. Ruškys, j. psk. Adomavičius, psk. Petrulis.

Š.

9. PĖST. L. K. VYTENIO PULKAS. Balandžio 25 — 28 d., baigus parengiamuosius šaudymo pratimus iš šautuvų ir pistoletų, kurių tikslas atrinkti geriausius šaulius šaudymo pirmenybėms tarp divizijų ekipos, buvo prarastos šaudymo rungtynės.

Karininkų grupės rungtynėse iš šautuvų I. v. laimėjo j. ltn. Vincas Butkus; iš pistoletų: j. ltn. Stundžia.

Likt. puskarininkių ir likt. puskarininkių kandidatų grupės rungtynėse iš šautuvų I. v. laimėjo psk. Simas Dagilaitis; iš pistoletų: vrs. Jonas Adomaitis. Laimėjusiems pirmąsias vietas karininkams ir likt. puskarininkiams bus skiriamos dovanos.

Balandžio 30 d. per pulko radijo mikrofoną j. ltn. Moliejus pulko kariams skaitė paskaitą apie sportą ir jo reikšmę žmogaus organizmui, ragindamas karius nuolat ir sistematiškai sportuoti ir stengtis visuomet būti ore ir saulėje.

Psk. Striupaitis

INSTRUMENTATORIŲ-NARKOTIZATORIŲ KURSAI. Prie Dr. J. Basanavičiaus Karo Ligoninės buvo suruošti kursai sanit. puskarininkiams instrumentatoriams-narkotizatoriams paruošti. Kursai susidėjo iš teorijos ir praktikos, ir tęsėsi nuo š. m. kovo 1 d. iki gegužės 1 d. Kursų klausytojai praktiką atliko įvairiose ligoninėse. Gegužės 1 d., kursų inspekt. plk. ltn. gyd. Stasiūnui vadovaujant, buvo suruošta ekskursija į V. D. Universiteto statomas klinikas. Tą pat dieną kursų klausytojai išsiskirstė į savo dalis.

J. G.

1. PĖST. D. L. K. GEDIMINŲ PULKO KAREIVIŲ RAMOVĖJE balandžio mėn. 29 d. prasidėjo kareivių šachmatų ir stalo teniso rungtynės, kuriose dylavauja daug dalyvių. Rungtynės vykdomos tik šeštadieniais ir šventadieniais. Pirmųjų vietų laimėtojams bus duodama dovanų. Rungtynėms vadovauja švietimo karininko padėjėjas kpt. Eidimtas ir j. ltn. Gontis.

Balandžio 28 d. kareivių ramovėje p. Laucius kariams rodė kultūrinę filmą: „Dariaus-Girėno žygis“, „Šiaurės ašigalyje“ ir pasaulinę apžvalgą. Gražias filmas pamatyti turėjo progos beveik visi pulko kareiviai.

Juškoniškis

RADIJO PUPŲ DĖDĖ PAS KARIUS. Balandžio 23 d. Seredžiaus įgulą aplankė radijo Pupų dėdė su savo partnere Razaliuke. P. Biržys su 7 cilių armoniką, Razaliukei pritarant, linksmino karius. Vaidinimo pasižiūrėti prisirinko pilnutėlė salė.

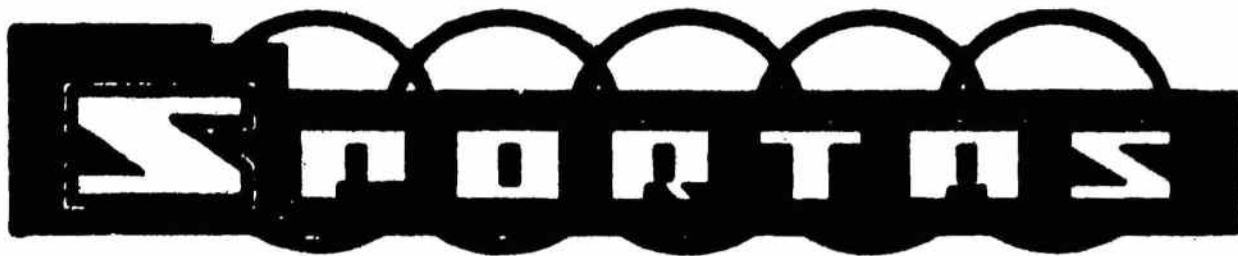
Balandžio 24 d. įgulos šaudykloje įvyko pulko karininkų ir likt. psk. prizinis šaudymas. Nežiūrint blogo oro, sąlygos pasiektos geros. Iš šautuvų geriausiai sušaudė: j. ltn. Šivokas, vrs. Oleškevičius ir j. psk. Dumbrys; iš pistoletų: j. ltn. Griauzdė ir psk. Žukauskas.

San. psk. Grigoras

2. ULONŲ L. D. K. BIRUTĖS PULKAS. Balandžio 30 d. pulko karių salėje turėjo įvykti kariams pulko orkestro koncertas, bet šiltam orui esant, koncertas buvo lauke. Orkestras pagriežė 10 linksmų veikalų, kurie kariams labai patiko.
J. Figūrinas

MOTORISTŲ KURSAI. Gegužės 1 d. A. Panemunėje, prie XI. Kauno įgulos ugniagesių komandos prasidėjo motoristų kursai, kuriuose dėsto ats. plk. ltn. Baltrimas (gaisriniai siurbliai), mjr. Ružancovas (vandens tiekimas gaisro metu), ltn. Levanas (varikliai), motoristas Mačiulis (motosiurblių aptarnavimas ir priežiūra). Dėstoma teorija, rodomi įvairūs motosiurbliai ir mokoma juos paleisti, pažinti kliūtis ir jas pašalinti. Trečiadienį kursų klausytojai dalyvavo Lietuvos Ugniagesių Sąjungos surengtame „Minimax'o“ gesintuvo parodyme. Ketvirtadienį ir šeštadienį klausytojams bus parodytos 4 Kauno miesto ugniagesių komandos. Dalis provincijos įgulų klausytojų apsigyveno kursų būstinėse, rūpestingai parengtose pulko ūkio viršininko mjr. Tapulionio.

KLAIDŲ ATITAIŠYMAS. Š. m. „Kario“ Nr. 13 (408 psl.) rašinyje „Trumpa Karo Mokyklos istorinė apžvalga“ išibrovė klaida. Vietoje jaun. instr. Garmus, turi būti: jaun. instr. Gornas.

TARPKUOPINĖS SPORTO VARŽYBOS P. L. P. KARO MOKYKLOJE. Jau ir ši pavasarį paskelbta Karo Mokyklos tarpuopinių sporto rungtynių programa. Varžybų rungtynių tikslas pamatyti, kokio lygio pasiekė atskiri sportininkai įvairiose sporto šakose ir taip pat nustatyti, kuri kuopa kariūnų ar aspirantų pajėgiausia, vadinas, kuriai kuopai (atskirai kariūnų ir aspirantų) teks pareitais metais įsteigtoji pereinamoji dovana. Kad kuopos nelaimėtų vien tik savo universalių sportininkų pagalba, kurie pajėgūs įvairiose sporto šakose, nustatyta, kad tas pats sportininkas gali dalyvauti tik vienam bėgime, metime ir šokime.

Balandžio 30 d. įvyko draugiškos krepšinio rungtynės tarp 1. ir 2. aspirantų kuopų. Laimėjo, nors sunkiai, 2. aspirantų kuopa 19:17 (12:3).
J. Zonys

1. GUSARŲ PULKAS — AUTO RINKTINĖ 14:12 (6:4). Balandžio 29 d. 1. gusarų D. L. Etm. K. Jonušo Radvilos pulke buvo draugiškos krepšinio rungtynės tarp pulko ir auto rinktinės. Rungtynes laimėjo gusarai 14:12 (6:4).

A. G-nius

9. P. L. K. VYTENIO PULKAS. Balandžio 30 d. pulko krepšinio komanda lankėsi Kazlų Rūdoje, kur su vietos Š. S. „Ažuolu“ sužaidė draugiškas krepšinio rungtynes. Jas dideliu vargu laimėjo vytenėnai 25:24 (12:8).

Prie futbolo aikštės baigiama rengti nauja krepšinio aikštelė, kuri bus geriausia visame mieste.
Osė

ŠARVUOČIŲ RINKTINĖ — 2. INŽINERIJOS BATALIONAS. Balandžio 29 d. 2. inž. bataliono futbolo aikštelėje buvo surengtos draugiškos futbolo rungtynės tarp šarvuotinių ir 2. inž. bat. Rungtynės baigėsi 2:0 šarvuotinių naudai.
Gr. B. Brazdžionis

IŠ LIETUVOS L KLASĖS FUTBOLŲ PIRMENYBIŲ. Balandžio 28 d. buvusiose L klasės futbolo pirmenybių rungtynėse Tauras nugalėjo C JSO 4:0 (2:0).

Balandžio 29 d. buvusiose L klasės futbolo pirmenybių rungtynėse ŠŠ Kovas įveikė Š MSK 2:0 (1:0).

Balandžio 30 d. buvusiose L klasės futbolo pirmenybių rungtynėse KSS nugalėjo pirmaujantį LGSF 3:1 (1:0).

BILIETAI Į EUROPOS KREPŠINIO PIRMENYBES JAU PARDUODAMI. Kadangi yra didelis susidomėjimas besiantinančiomis Europos krepšinio pirmenybėmis, tai į jas bilietai jau pardavinėjami šiose vietose: „Spaudos Fondo“ knygyne“, Šv. Kazimiero D-jos knygyne ir J. Karvelio prekybos namuose.

KĖDAINIAI. Balandžio 29 d. įvyko futbolo sezono atidarymas. Žaidė pėstininkų pulkas ir „Hapoel“ draugiškas rungtynes. Laimėjo pulkas 3:0. Pulko krepšininkai Dotnuvoje žaidė su Ž. Ū. Akademija ir laimėjo 24:18.

Balandžio 30 d. pulko krepšininkai žaidė su kultūrtechnikų mokykla ir laimėjo 27:19.
K. L.

RINKTINĖ — CJSO 1:1 (0:1). Balandžio 25 d. Kaune, valstybiniame stadione, buvo futbolo treningo rungtynės tarp rinktinės ir CJSO. Šiose treningo rungtynėse futbolo rinktinė pasirodė visai silpna. Nebuvo matyti jokio kovotojiškumo bei pasiryžimo. O rinktinės puolimas buvo pati silpniausiaji vieta, kuris per visą laiką nesukūrė nė vieno pavojingiausio žygio. Be to, labai neaiškūs futbolo vadovybės nusistatymai dėl tokios rinktinės sudarymo, nes tai buvo sustiprinta LFLS ekipa, kuri pirmenybėse laikosi vos priešpaskutinėje vietoje.

DVIRAČIŲ SEZONO ATIDARYMAS. Balandžio 30 d. buvusiose dviračių lenktynėse Kaunas — Jonava — Kaunas nugalėtojais liko: A kl. (lenktynių dviračiais) 1 v. Severinas (Fredos JSO) per 1:51:42 val., 2 v. Severinas (Kipras) per 1:52:40 val. ir 3 v. Kizla (Fr. JSO) per 1:55:40 val. B kl. (paprastais dviračiais) 1 v. Juodžbalis (Fr. JSO) per 1:54:44 val., 2 v. Kamarauskas (Fr. JSO) per 1:58:40 val. ir 3 v. Lechavičius (Kipras) per 2:12:30 val.

TAURAS—ŠŠ KOVAS 4:2 (1:1). Balandžio 30 d. draugiškose futbolo rungtynėse Tauras įveikė ŠŠ Kovą 4:2 (1:1).

JAUNIŲ TURNYRO NUGALĖTOJAS TAURAS. Balandžio 30 d. Kaune, valstybiniame stadione, buvo jaunių futbolo turnyro finalinės rungtynės tarp Tauro ir CJSO. Laimėjo Tauras 2:1 (1:1).

VERSLININKŲ SKYRIŲ ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS buvo Kaune balandžio 30 d. Tartasi dėl lietuvių verslininkų veikimo sąlygų pagerinimo, svarstyti mažumų reikalai ir kt. Suvažiavimas atsilankė min. pirm. gen. Černius.

VILNIUJE TIKIMASI JAUNIMUI LAIKRAŠČIO. Daug kartų buvo bandyta gauti leidimą Vilniaus lietuvių jaunimui leisti laikraštį, tačiau vietos valdžios organai tokio leidimo neduodavo. Šiomis dienomis miesto storastijai įteiktas naujas prašymas. Tikimasi, kad jau nebebus atsakyta. Laikraštis vadinsis „Jaunimo kelias“.

GINKLŲ VAJUS PRATEŠTAS IKI RUGSĖJO 8 D. Vyr. Ginklų Vajaus Komitetas nutarė ginklų vajų pratęsti iki Tautos šventės, rugsėjo 8 d.

DR. A. JUŠKA — NAUJASIS VALSTYBĖS TEATRO DIREKTORIUS. Kurį laiką buvęs Kultūros Reikalų Departamento direktorium ir Vilniaus Vadavimo Sąjungos pirminku, dr. A. Juška paskirtas Valstybės Teatro direktorium vietoj ligi išol buvusio dir. Žadeikos. Teatre laukiama reformų ir didesnio gyvumo.

NUNCIJUS ARATA IŠVAŽIUOJA. Buvęs Vatikano nuncijum Pabaltijo kraštams nuncijus Arata atšaukiamas iš dabartinių pareigų ir atsisveikino su mūsų vyriausybės atstovais.

STEIGIAMAS KULTŪROS FONDAS. Švietimo Ministerijai vadovaujant, kultūrinės, meninės įstaigos ir organizacijos rengia planus Kultūros Fondui. Bus sudaryta atitinkama taryba, į kurią įeis meno ir visuomeninių organizacijų ir vyriausybės skirti atstovai. Prie Kultūros Fondo veiktų penkios sekcijos: meno, rašytojų, spaudos, muzikos ir scenos meno.

LENKŲ PREMIJA LIETUVAI. Lenkų rašytojų klubas šiemet numato paskirti 1000 zlotų premiją lietuviui, lenkų literatūros rimčiausiam vertėjui.

MUZIEJŲ STATYBA PROVINCIOJ. Panevėžy apskrities savivaldybė pradės statyti muziejaus rūmus, kurie atsis 200.000 Lt. Šiemet numatoma baigti ir Telšių „Alkos“ muziejaus rūmus. Atskirų muziejaus rūmų statyba rūpinasi Šiauliai, Alytus ir Marijampolė.

MENINIS BENDRADARBIAVIMAS SU LENKAIS. Gegužės 20 d. V. Zaunienė koncertuos Varšuvoj. Vasaros metu į Lenkiją vyks dar keli mūsų artistai, o Kaune lankysis lenkų teatras, dainininkai ir kt. Kipras Petrauskas savo gastroles atidėjo rudeniiui.

GAUSUS KAUNO SAVANORIŲ KŪRĖJŲ SUSIRINKIMAS. Balandžio 30 d. Darbo Rūmų Kultūros klubo salėje įvyko Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų Savanorių S-gos Kauno skyriaus metinis narių susirinkimas, kuris praėjo pakilusia ir darbinga nuotaika. Pirmininkavo J. Pyragius. Dalyvavo apie 400 savanorių kūrėjų.

Pranešimą apie centrinio skyriaus veiklą padarė A. Mačiuka, J. Kareckas ir J. Narbutas. Iš pranešimų paaikškėjo, kad skyrius yra pakankamai gaivalingas ir veiklus, nors pirmieji laisvės kovų dalyviai jau ir sėsta. Centro vald. pirmininkas ats. plk. ltn. P. Gužas padarė pranešimą iš centro darbuotės, o Seimo narys J. Viliušis papasakojo apie naujojo ordinų ir valst. medalių įstatymo projektą, kuriame paliečiami ir savanoriai. Pagal naujojo įst. projektą prie savanorių kūrėjų šeimos prisidėtų dar apie 1600 narių, skaitant su dalyvavusiais laisvės kovose šauliais ir partizanais.

Į naująją skyriaus valdybą išrinkti: Jonas Pyragius, Jonas Narbutas, Dr. Kazys Sruoga, Jonas Karutis ir Naiduškevičius. Revizijos komisijon: Matulevičius, Tamašauskas ir Zaranka. Garbės teisman išrinkti: Liepinaitis, Misiukevičius ir Kalnėnas. Be to, išrinkta 15 atstovų į visuotinį sąjungos skyrių atstovų suvažiavimą, kuris įvyks Kaune birželio mėnesį.

Dar vis savanoriai nusiskundžia kitataučių viršininkų nepakenčiamu savanorių traktavimu tarnybose. Per paskutinių metų įvykius toki poneliai ypač parodę savo veidą.

Nutarta pasveikinti: Respublikos Prezidentą, vyriausybę, kariuomenės vadą, šaulių S-gą ir karo invalidus. Savanoriai kūrėjai dar kartą paraginti stoti šaulių eilėn.

Kaip ir kasmet, savanorių susirinkimą pagerbė savo atsilankymu senasis veteranas gen. Jonas Bulota. Baigiant susirinkimą, buvos surinkta vienam šautuvui nupirkti aukų.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI

Psk. St. Gudmonui. Atsiųskite jauno kareivio Vlodo Smolensko nuotrauką.

Gr. E. Meilui. Klausiu, ar Tamstos pažįstamieji gauna „Kari“, bet nenurodai nei jų adresu, nei pavardės. Kaip galime patikrinti nežinodami adresato. Be to, praneškite, ar pats paštu siuntee pinigų, ar išrašai per platintoją, ir per kokį.

B. Duliui. „Lietuvos Sparnų“ adresai: Maironio g-vė Nr. 14. Kaunas. Kaina — 6 Lt metams. Tuo adresu prašykite ir numerio susipažinti. Mes jų neturime.

V. Jakovickui. Už 1938 m. ir šių metų „Kario“ Nr. 6 honorarą Tamstai išrašytas „Karys“ visiems 1939 metams. Jei-gu kurių numerių negautumėte, praneškite. Bus atsiųsta. Po Nr. 6 honoraras tebėra nelieštas.

K. Raitelaičiui. Už „Kario“ Nr. 7 ir 17 honorarą Tamstai pratęsėme „Kario“ prenumeratą nuo birželio 1 d. iki rugsėjo 1 d.

D. Kokankai. Už rašinėlio „Mažasis partizanas“ honorarą išrašytas „Karys“ visiems metams (nuo pat Nr. 1) Leonui Rapoliui ir Petruui Kokankai, o už kitus įdėtus rašinėlius siunčiame Tamstai sąskaitą, kurią pasirašęs gražink „Kario“ administracijai, o ji atsiųs pinigus.

Boliui Stankevičiui. Pašalpai gauti savo šeimai karinę prievolę atliekas asmuo turi raštu paduoti prašymą tos apskrities viršininkui, kur jo šeima gyvena ir nurodyti: kur prašytojas paskutiniu laiku gyveno, kur dirbo ar tarnavo arba kuo vertėsi, kiek per mėnesį uždirbdavo ir kokį turtą turi, šeimos narių sudėtį, jų vardus, pavardes, amžių, gyvenamąsias vietas, verslą, uždarbį ir kokį turtą turi, nuo kurio laiko prašytojas savo šeimą ar atskirus jos narius išlaiko ir kuriuo būdu (duoda pilną nuolatinį išlaikymą ar tik iš dalies juos sušelpia) ir kuriam šeimos nariui prašytojas prašo paskirti pašalpą. Tarnaujas kariuomenėje prašymą šeimos pašalpos reikalui apskrities viršininkui siunčia per savo karinius viršininkus.

Vladui Dr. Dėkui, kad paaikškinai. Laikrašty tokio ilgo įrodinėjimo negalime dėti. Pakaks to žinoti, kad korespondentas V. Gavėnas rašo nepatikrintus faktus. Rašykite korespondencijų. Tik vienoj lapo pusėj.

Mentalui. Atsiųstas galvosūkis netiks, nes jau daugelio girdėtas ir gerai žinomas.

Rugiui. Rašinėjant į karinę spaudą leidimo nereikia, bet slapyvardį būtų gera pranešti. Pavardę pasitaikydavo iškreipti dėl vienos neaiškios raidės.

Ant. Pakalniui. Už „Kario“ Nr. Nr. 12, 16 ir 19 įdėtus galvosūkius išrašėme Tamstai „Kari“ visiems 1939 m., nuo pat. Nr. 1.

ŠACHMATAI

64 LANGELIŲ LENTA PAVERGUSI IŠTISOS SALOS GYVENTOJŲ GALVAS

Šachmatai, karališkasis smegenų sportas, mėgėjų galvas dažnai ištisoms valandoms kaustyte prikausto prie nedidelės 64 langelių lentos ir jos paviršiuje manevruojančios medinių figūrų kariuomenės. Dažnai jie užintriguoja net ištisias mases įvairių luomų, pažiūrų, išsilavinimo ir amžiaus žmonių.

Šių dienų šachmatų deivės Kaisos karalyste laikoma Islandijos sala Grimsey, apie kurią mus gražiai informuoja vieno turtingo amerikiečio keliautojo šachmatiniai nuotyki.

Minėtas keliautojas, didelis šachmatų mėgėjas, netikėtai užkliuvęs į Grimsey'į, labai nustebo pamatęs vienišos salelės gyventojus: vyrus, moteris ir net vaikus aistringai šachmatais žaidžiant.

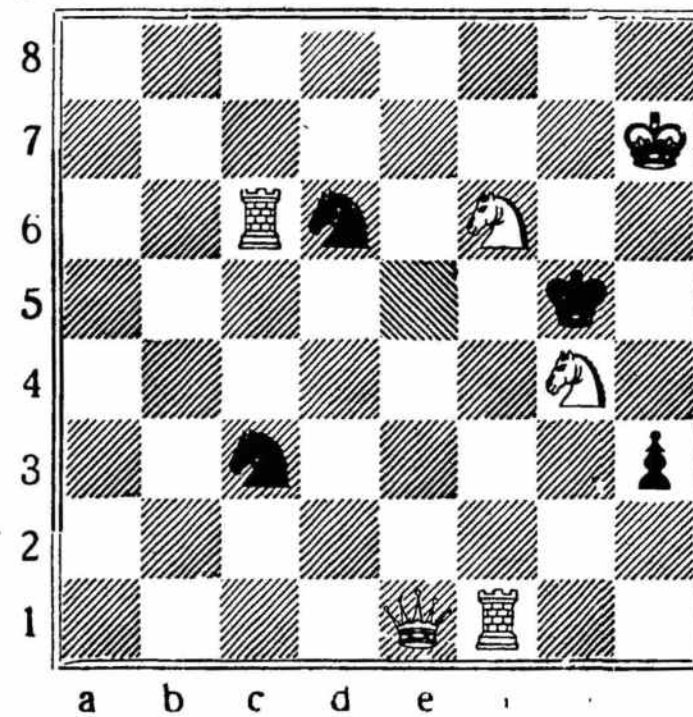
Užtrukęs ilgesnį laiką salelėje, keliautojas surengė simultaną prieš 50 žvejų ir ūkininkų, tikėdamas sutikti tik vidutinį mėgėjų šachmatininkų pasipriešinimą. Tačiau čia ir įvyko kuriozas: jis pralaimėjo 47 lentose ir vos tik 3 išlaviravo lygiąsias. Salos gyventojų šachmatininkų gabumai pilnai užkariavo amerikiečio simpatijas, kad jis, po kiek laiko mirdamas, jiems paaukojo savo turtą.

Tolimosios šiaurės salelės žvejai tiesiog pavergti 64 langelių lentos ir to pasekmėje jie ir yra geriausi Skandinavijos kraštų šachmatininkai. Užgrūdyti šiaurės vėjų ir audrų, vyrai žiemos vakarais, gardžiai rūkydami pypkes, maloniai rungtyniauja šachmatų lentose; vaikai, dar nemokėdami skaityti, jau ima stumdyti figūras; net ir moterys šachmatiniais gabumais prilygsta vyrams. Gyventojų šachmatų masinis pamėgimas apsaugo kraštą nuo įvairių kitų pragaištingų pramogų, kaip tai kortos ir pan., vedančių dažnai pramogautojus prie nusikaltimų.

Grimsey'o gyventojai, iširengę radijo priimtuvą ir siųstuvą, didžią programos dalį užpildo šachmatų partijomis ar įvairenybėmis. Ir čia atidžiai sekamas kiekvienas plataus pasaulio šachmatų įvykis. Aliochino—Euvės matčas buvo sekamas, analizuojamas dideliu gyventojų entuziazmu. Matčo nugalėtojas — pasaulio šachmatų meistris Aliochinas tuojau buvo kolektyviai Grimsey'o gyventojų prašymu pakviestas atvykti kraštą surengti simultaną prieš salos pirmaeilius šachmatininkus ir tuo suteikti salai istorinę dieną.

UŽDAVINYS Nr. 6

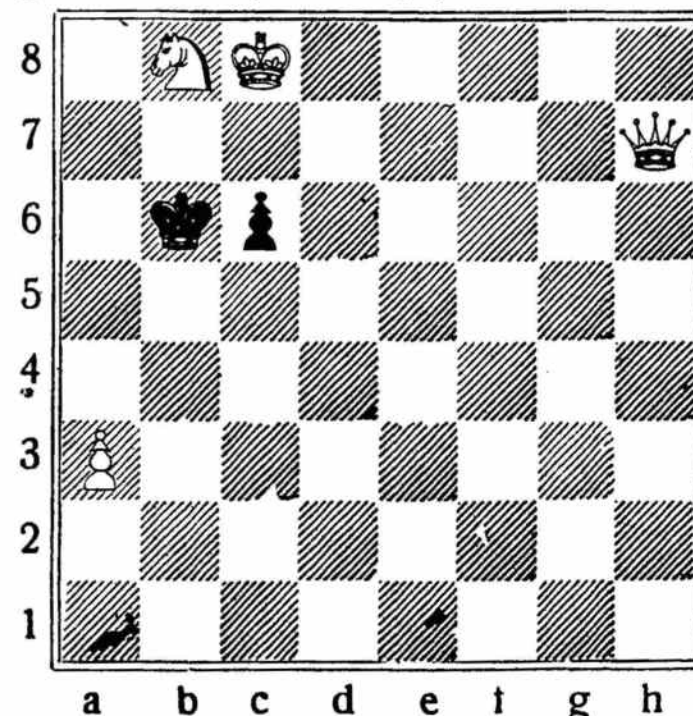
Juodi: Kg5, Zc3 Zd6, Ph3

Balti: Kh7, Ve1, Bc6, Bf1, Zf6, Zg4.
Matas dviem ėjimais.

UŽDAVINYS Nr. 7

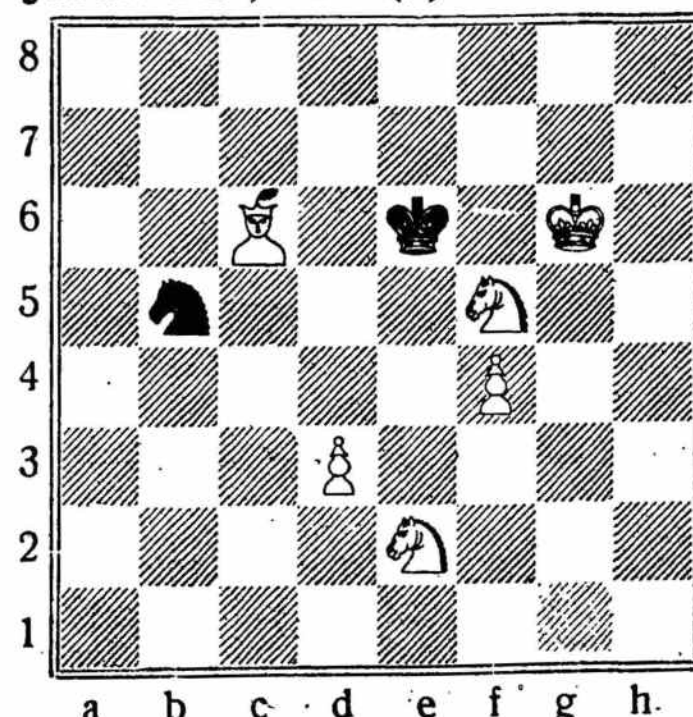
Juodi: Kb6, Pc6 (2).

Balti: Kc8, Vh7, Zb8, Pa3- (4)
Matas dviem ėjimais.

UŽDAVINYS Nr. 8

Juodi: Ke6, Zb5 (2)

Balti: Kg6, Rc6, Ze2, Zf5, Pd3, f1
Matas dviem ėjimais.

Naujokai važiuoja

Jie važiavo trim dideliais vežimais. Kiek žmonių buvo, sunku pasakyti, nes skersai ir išilgai suvirtusių galvų ne- daug tekyšojo pro aukštas drobynas; daug daugiau buvo kojų, kurios palai- dai baladojosi ar kyšojo iš šiaudų. Va- žiavo visos parapijos naujokai — vy- rai atkaklūs ir dideli dainininkai. Va- žiavo ir leido gerklę į plačius laukus, į girias. Tretysis vežimas, kuriame buvo sudėti daiktai, nėra paskubomis, nes, matyti, buvo pasilikęs ir norėjo prisi- vyti.

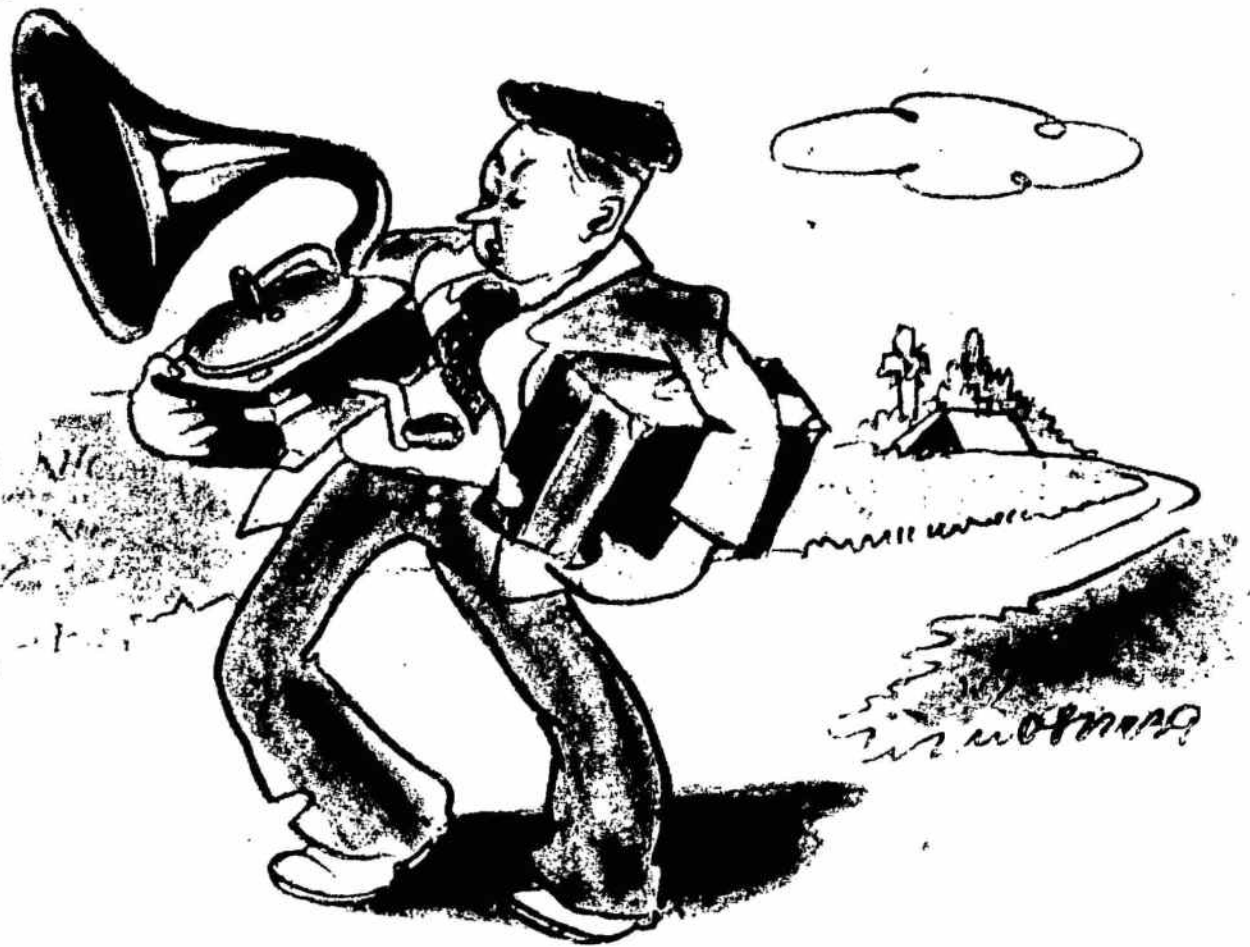
Virėjas „pilna kautynių apranga...“

Staiga iš pirmojo vežimo šoktelėjo vienas ir pasileido atgal, mojuodamas baigiančiam prisivyti trečiajam:

— Skripkos, žalčiai, nesulaužykite.

Bet tretysis kaip movė, taip ir prakirpo pro šalį, o smuikininkas paliko ir be smuikos ir be vežimo. Matydamas, kad važiuojantieji jo nepaiso ir tik rankomis mosikuoja, apsidairė ir pasileido vytis. Bet kur čia žmogus, dar alaus gurkstelėjęs, pavysį. Pabėgėjęs ir parėkojęs, supyko ir atsėdėjo pačiam vidu-

Ką turi žinoti kiekvienas naujokas?

„Patariama paimti ir turimą muzikos instrumentą...“

ry kelio. Atsisėdo ir net kojas ištiesė. Patogiai.

— Ot, ir nebėgsiu. Žiūrėsiu, ar neatvažiuosit manęs pasiimti.

Tikrai vežimai stabtelėjo. Iššokęs būrys vyrų ėmė jam moti, bet smuikininkas nė krust.

— Ar nesakiau, kad su delegacija ateis kviesti, — juokėsi net kojas kilnodamas smuikininkas.

Atsiskyrė iš būrio vienas, kurs jau pratindavosi piršliauti ir baliuose oraciją sakyti, žengė į priekį ir nusilenkė:

— Šviesiausias smuikininke, manėm, kad kokį brudą palikom, bet apsidairę žiūrim — smuikoriaus nebėra. Padarėm pasitarimą ir nusprendėm, kad Lauro atmonika viena permenkai teišgriė polką. Idant nebūtų nešlovės mūsų parapijai, kaip anas pasakė, kad ir pagaišė kiek, atėjome jūsų linksmybę kviesti ir toliau važiuoti ir toliau mus linksminti.

Smuikininkas patenkintas išklaušė, atsikėlė, prisidėjo prie jų ir, atsilygindamas už jų dėmesį, grįžęs į vežimą kartu su Lauru, griežė visas linksmiausias polkas. Koks ten griežimas važiuojant, bet vistiek griežė.

Stoty draugai rūpestingai nešė į vagonus savo daiktus. Tik Lazdokų Antanas vis negalėjo susitvarkyti: tiek prisidėjo visokio turto, kad nei suimti,

nei pakelti.

— Ar nesakėm, kad neimk tiek daug — kariuomenėj visko gausi. O jis, kad jau tetos duoda, tai ir ima. Gerai dabar! Kam tau tų pagalvių reikėjo? Duknų kaip dar nepasiėmėi. — išmetinėja, tempdamas Lazdoko ryšulį Lauras. — Lepūnelis, ten savo ilgo kūno negalėsi taip pestinti. Manai kaip namie: svietelis, sūrelis, po pietų prigulimas. Ė, Antanėl, ten vyru pasidarysi, visas užmačias išbaidys.

— O tu čia ką, — užpuola smuikininkas tokį Baltriuką, — patefoną vežies.

— Taigi ir knygutėj parašyta, kad visokią muziką reikia vežtis, — aiškinasi.

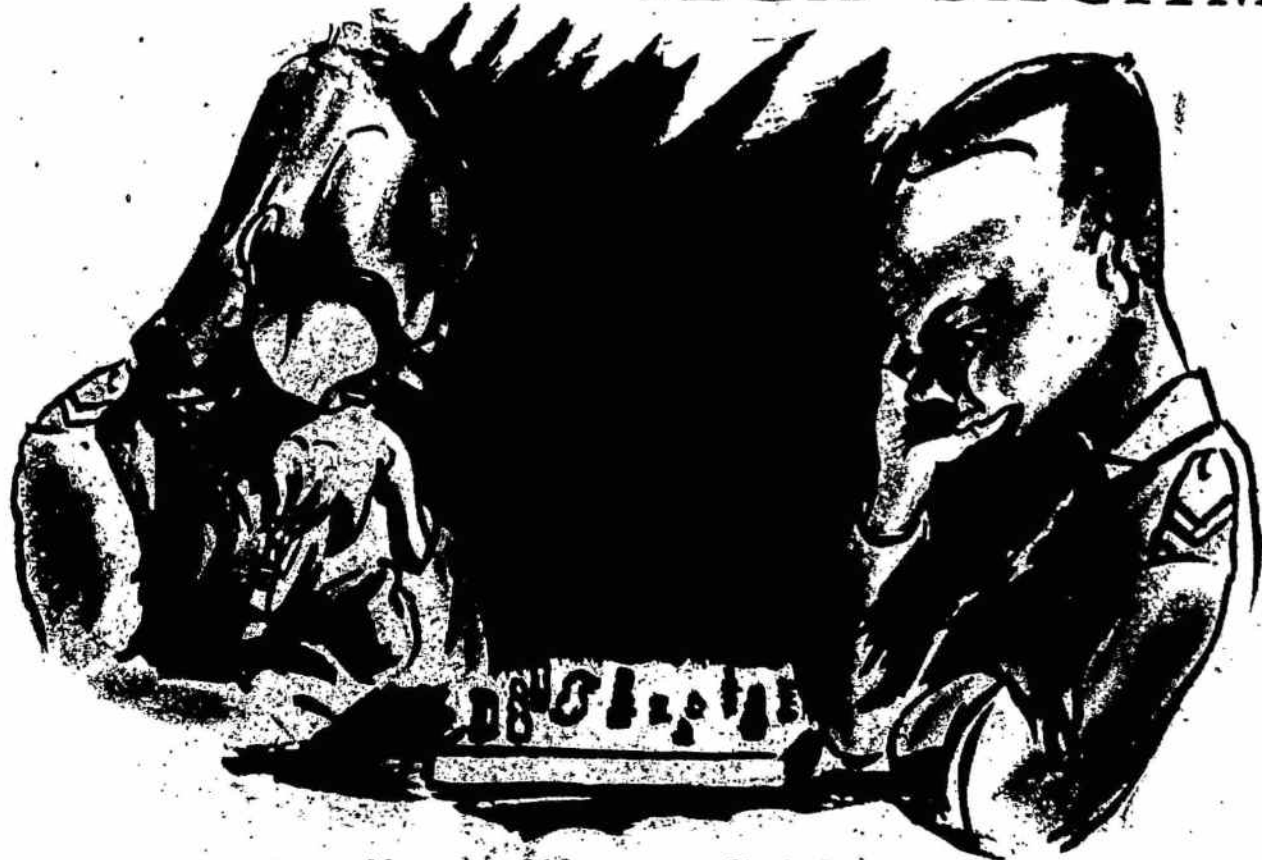
Draugai apstoja ir juokiasi:

— Tai tada, taip jau išeina, kad ir žmoną turėjai pasiimti.

Taip iš eilės visi buvo apžiūrėti ir vis rasta, kad kiekvienas ko nors per daug vežasi.

Traukinys darda, nuobodžiai supasi, o mūsų vyrai, kaip katinai sulaipioję ant lentynų, galvoja, kaip čia bus, kad per daug turto pasiimta. Labiausiai tam su patefonu nesmagu, jei neleis griežti. Antanas Lazdokas, nustojęs vilties karėvinėse pasinaudoti savo minkštais pagalviais, dabar vieną pasidėjo po šonu, kitą — po galva ir nutarė paskutinį malonumą atsiimti. *K. Donis*

ILGA ŠACHMATŲ PARTIJA

Partiją pradėjo grandiniais...

baigė generolais...

PRIEŠ 20 METŲ

tuvos Ugniagesių Organizacijų Sąjunga. 1938. 96 pusl. Lt 1,80.

Vidaus Reikalų Ministerijos 1926 m. išleista a. a. D. Siemaškos „Gaisrų gesinimo taktika galutinai išnyko iš knygynų. Per 10 metų 6000 egz. šio leidinio buvo išparduota. Palyginus šį skaičių su mūsų krašto ugniagesių skaičiumi (1934 m. statistika priskaito jų apie 12.000 žm.), atrodytų, kad šį vadovėlį turi kiekvienas antrasis ugniagesys. Tačiau tikrumoje taip nėra. Taktikos vadovėlio stoka buvo gerokai jaučiama ir L. Malachas, vienas iš Lietuvos Ugniagesių Sąjungos įkūrėjų, pasistengė užpildyti šią spragą. Vadovėlio išleista 2000 egz.

Knygoje 5 skyriai: I. bendrieji nurodymai, II. darbas gaisro vietoje, III. gaisro gesinimo atskiri atsitikimai, IV. ugniagesių pagalba kitais atvejais, V. praktiški pratimai. Neutrūksta ir paveikslų (apie 35). Pabaigoje duoti gaisravietės planams vartojamieji sutartiniai ženklai, žinių lapas apie gaisrą ir taktikos uždaviniai. Sutartinius ženklus autorius įdėjo 84 puslapyje, o paaiškinimus prie jų 83-oje. Tai sunkina naudojimąsi lentele; reiktų paaiškinimus įdėti greta, t. y. 85 puslapyje.

Rasime vadovėlyje ir tokių dalykų, kurių nebuvo Siemaškos taktikoje, pav., žinios apie padegamąsias bombas ir jų gesinimą ir kt. Aplamai, vadovėlis skiriamas miestelių ir kaimų ugniagesiams.

Kareivinės pirmomis Nepriklausomybės dienomis

NAUJI LEIDINIAI

ATSIŪSTA PAMINĖTI NAUJI 1939 M. SAKALO LEIDINIAI

Stasius Būdivas, **SALA**. Romanas iš vienos Kauno Kvepalų B-vės vadovų gyvenimo. Be to, jame paliečiamas ir dviejų kultūrų — lietuviškos ir lenkiškos — susikirtimas. 260 psl. Lt. 3.

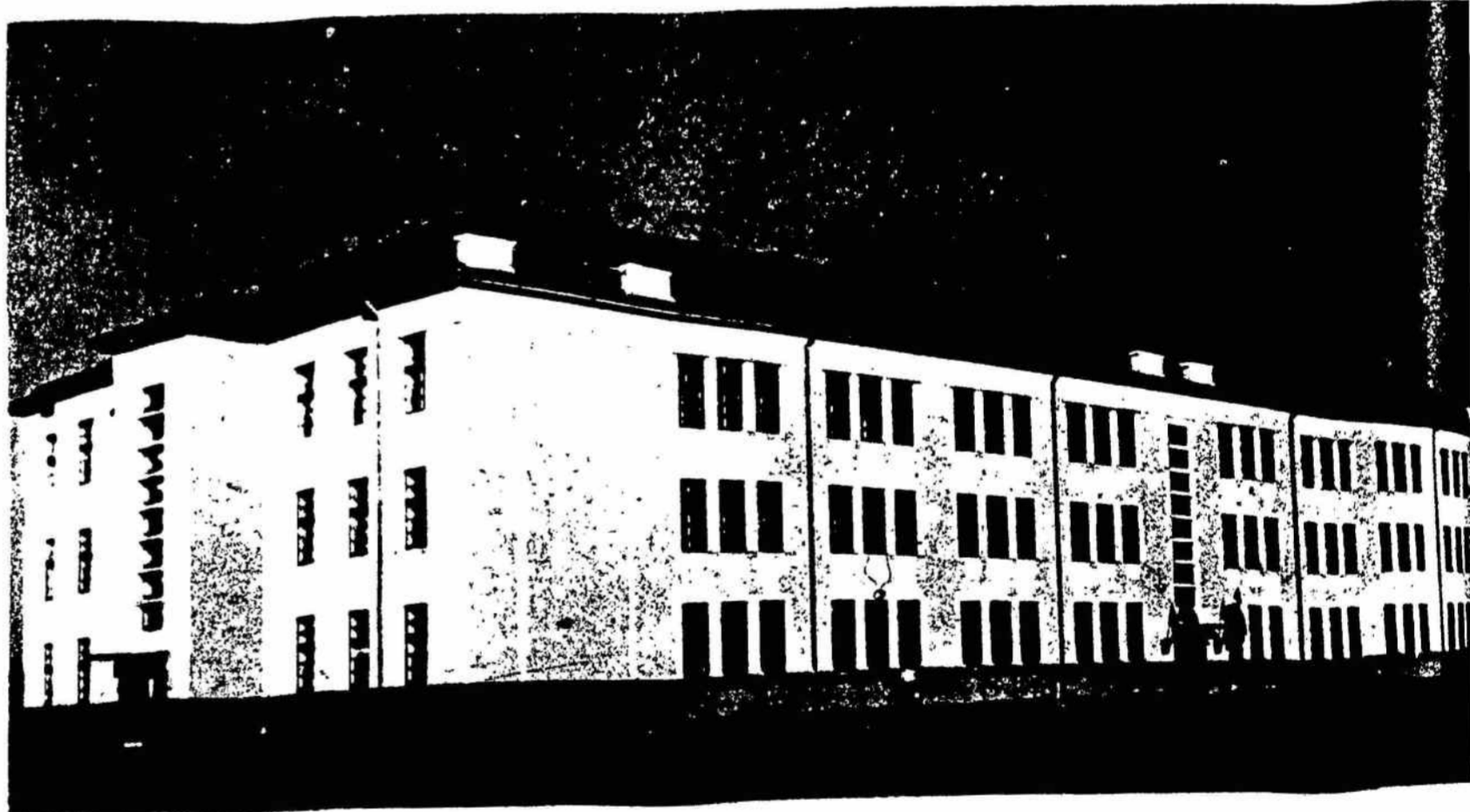
Pearl S. Buck, **JAUNASIS REVOLIUCIONIERIUS**. 1938 metų Nobelio premijos laureatės romanai, vaizduojąs jaunosios Kinijos nuotaikas, griežtą pasiryžimą kovoti už tėvynės laisvę ir krikščionybės idėjų kilimą jaunuųjų gyvenime. Vertė K. Jakubėnas. 190 psl. Lt 2,50.

Giovanni Papini, **KANČIOS LIUDININKAI**. Septynios evangelijų legendos. Vertė Vetusius. Žinomas italų akademikas plačia savo kūrybine fantazija ir stiliaus originalumu čia duoda šias Evangelijos skaitymo įkvėptas fantazijas: Judo gundymas, Tėvo sūnus (žmogžudys Barabas), Malkaus ausis, Kirenietis, Kajifo kerštas, Piloto beprotybė, Vyriausio rabino legenda. Iliustruota garsaus dail. Giotto paveiksl. 136 psl. Lt 2,50.

François Coppée, **GEROJI KANČIA**. Žymaus prancūzų rašytojo, akademijos nario, pergyvenimo ir meditacijų iš to laiko, kai jo, nutolusio nuo krikščionybės, dvasioje vyko visą mąstyseną keičias persilaužimas. Kai kurie dalykai, kaip pavasariško Paryžiaus, provincijos vaizdai yra tikros novelės, prie kurių priskirti ir Napoleono bei Ruso su Volteru fragmentai. Vertė A. Sirutis. 150 psl. Lt 2.

S. Kapnys, **PLUTELE IR PELĖS**. 2 veiksmų komedija. Liaudies teatro Nr. 10. 86 psl. Komedijoj pajuokiamas tie, kurie santaupas laiko kojinešė ir vaizduoja kokių juokų iškrečia pinigai vedybų istorijoj. Lt 1.

Malachas, Levass L. U. O. Sąjungos valdybos narys. **UGNIAGESIŲ TAKTIKA**. Kaunas, Lie-

Modernūs naujųjų kareivinių rūmai

Gyvenamojo kambario vidus

Jul. Miežlaiškio nuotr.

ĮVAIRUMAI

UOSTAS — LAIVYNŲ KAPINĖS. Žiemų Afrikoje, Prancūzijos Tunise, yra nedidelis Bicertos miestas, kuriame gyvena apie 22.000 žm.; iš jų 7.000 europiečių. Čia prancūzų įrengtas didelis karo uostas, 110 km² ploto. 1920 m. pabaigoje, kai Rusijos naminiame kare caro šalininkų kariuomenė ir laivynas, vedami gen. barono Vrangelio, buvo nugalėti bolševikų kariuomenės, baltųjų karo laivynas pasitraukė į Turkiją, o iš ten į Bicertos uostą. Rusų eskadra susidėjo iš 2 šarvuotųjų, 1 kreiserio, 5 kontrtorpedininkų, 2 torpedininkų, 5 povandeninių laivų ir kelių pagalbinių laivų. Apie 4 metus laivuose gyveno įgulų dalis, prancūzų globojama. 1924 m. Prancūzija pripažino Sovietų Respublikų Sąjungą, o buv. Rusijos laivų įguloms buvo įsakyta palikti laivus. Sovietų vyriausybė stengėsi atgauti eskadrą, bet prancūzai atsisakė ją išduoti. Jie paliko sau laivus kaip atlyginimą už jų įgulų išlaikymą nuo 1920 iki 1924 metų. Vieni laivai buvo perkelti į Prancūzijos laivyną, kiti parduoti kaip plieno ir geležies laužas, o keli dar liko uoste ir šiandien tebestovi ten.

1939 m. pradžioje Bicerto uoste pasislėpė ispanų vyriausybinių laivyno eskadra po to, kai vyriausybinius nugalėjo gen. Franko kariuomenė. Šį kartą į Bicertą atvyko 3 šarvuotieji, 8 kontrtorpedininkai, 2 minininkai ir keli pagalbiniai laivai. Prancūzų valdžia paskyrė laivams vietas uoste, iš pabūklų išėmė spynas ir kiek išardė laivų mašinas, kad negalėtų išplaukti iš uosto. Įgulos gyvena laivuose. Internuotus laivus ir jų įgulas saugoja prancūzų eskadrą, susidedanti iš kreiserio, 4 kontrtorpedininkų, pagalbinių laivų flotilija ir kelios lėktuvų eskadrilės. Gen. Franko vyriausybė prašys prancūzus grąžinti laivus tautinei Ispanijai.

Ispanų laivai žymiai naujesni, negu buvę rusų laivai. Daugelis laivų 1925—1928 metų statybos.

Bicertos uostas liko tikromis laivynų kapinėmis.

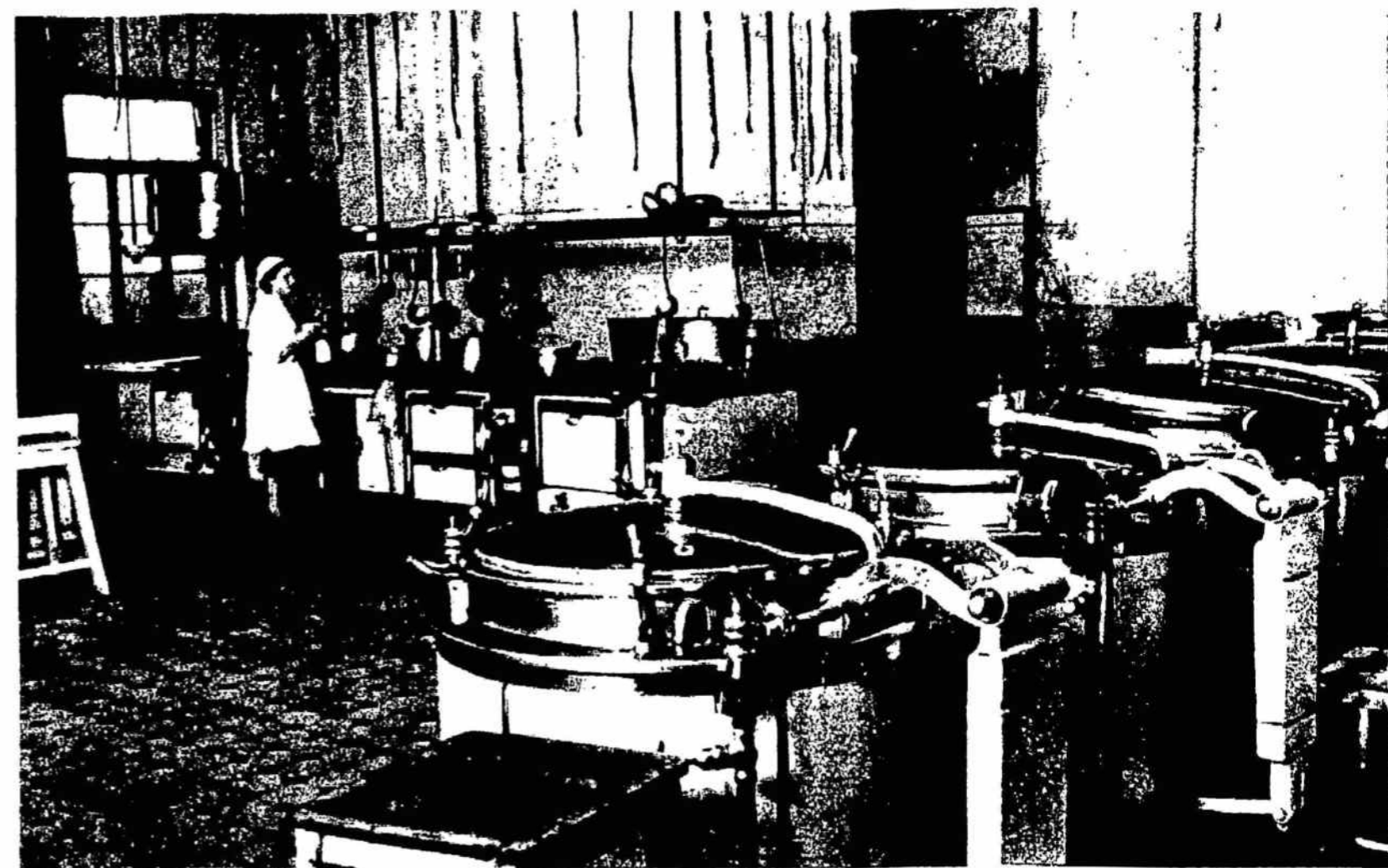
MEDŽIUOSE AUGANTI DUONA. Didžiojo Vandenyne šiltosios juostos salose auga gražus medis, savo liemens ūgiu primenąs mūsų medžių karalių — ažuolą, tik dar gražesnis. Tas gražus medis turi ir nepaprastus, didelius vaisius, be perstojimo augančius ištisus devynis mėnesius. Vietos gyventojai juos valgo duonos vietoje.

Dar nevisai prinokę vaisiai nuskinami, raikomi riekėmis ir kepami ant įkaitintų akmenų. Iškeptas vaisius turi mūsiškės kvietinės duonos skonį. Iš sumaltų vaisių kepama tikroji duona, o iš sulčių daromas gardus gėrimas. Tas medis užtat ir vadinamas duonos medžiu. Vienam žmogui pramisti ištisus metus užtenka 2—3 medžių. Tai bent gyvenimas! Nei dirvos pūrenti, nei sėti, nei piauti — įsilipai medin, nusiskynei „kepalėlių“, ir valgyk sau sveikas.

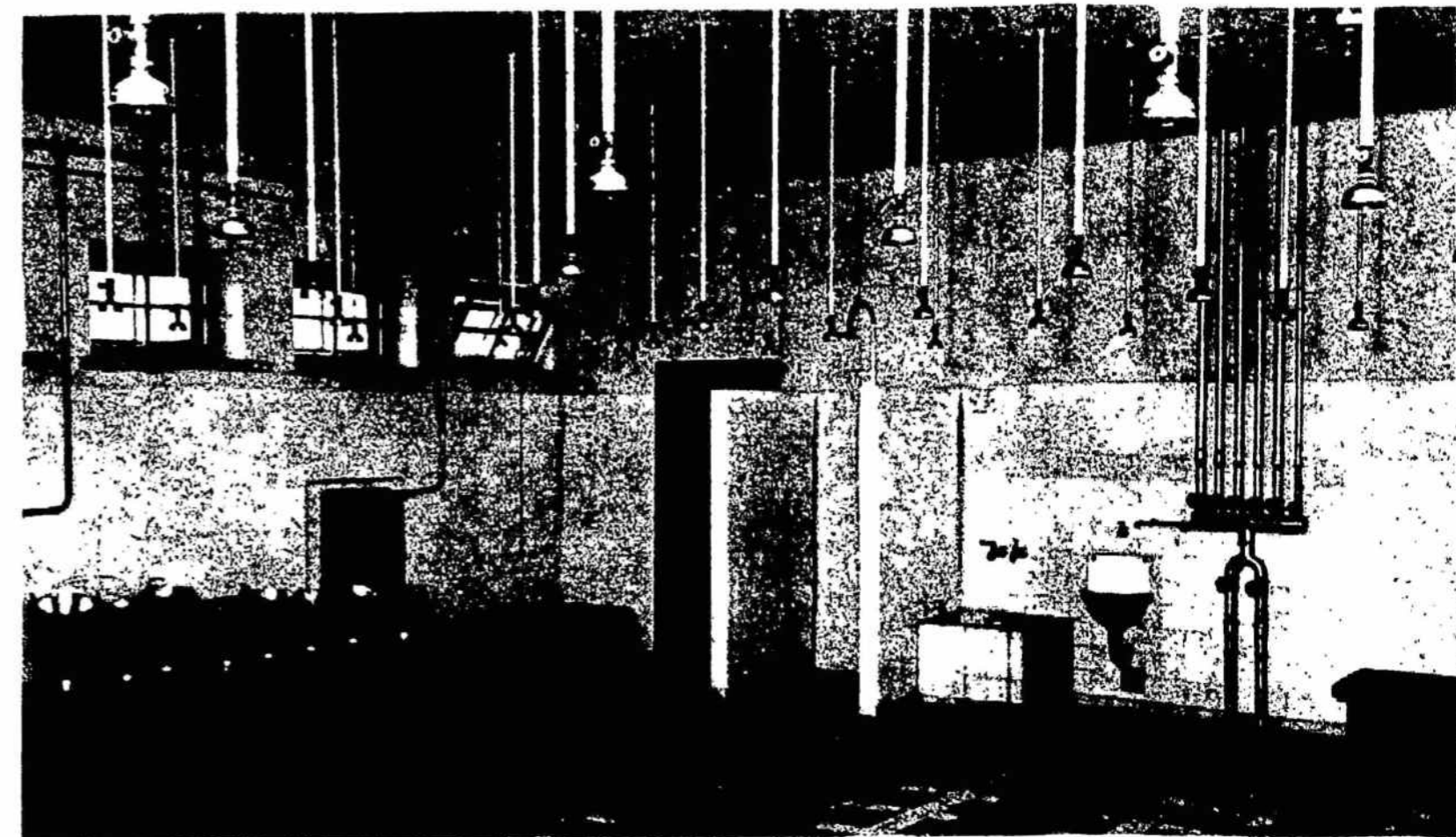
GYVULIAI AMATININKAI. Veltui žmogus didžiuojasi ir savinasi visokių išradimų ir technikos garbę. Yra gyvulių, paukščių ir vabzdžių, kurie neblogiau už žmogų (žinoma, savo mastu) sugeba atlikti įvairius, kartais net nuostabius darbus. Antai vebras moka prisikirsti medžių, pasistatydinti namus ir supilti pylimus. Tai tikras statytojas. Gerai pasižiūrėję į širšės lizdą pamatysime, kad jis padarytas iš popieriaus. Vadinasi, širšės yra popieriaus fabrikantai. Yra mūrinių ir siuvejų. Mūsų kregždė, štaras, ypač šiltųjų kraštų gyventojas „Petriukas“ (toks paukštelis) nuostabiai nusilpdo sau namelius iš dumblo ar molio. Taip pat šiltuose kraštuose gyvena maži paukšteliai lizdus pasisluva iš medžių lapų. Tegu gi pagaliau pabando žmogus be jokių įrankių padaryti tokį, kokį nulipdo bitelės.

Vienos kariuom. dalies valgykla

Šių dienų karinė virtuvė

Moderni prausykla

Jul. Miežlaiškio nuotr.

NUOSTOLIAI NUO DUJŲ. Didžiajame kare visuose frontuose buvo nukauta apie 6.900.000 karių, iš to skaičiaus tik 91.000, t. y. 1,38%, mirė nuo dujų veikimo. Sužeistųjų buvo daugiau kaip 21.000.000 karių, kurių apie 1.200.000, t. y. 5,7%, buvo dujomis apnuodyti. Iš 28.000.000 Didžiojo karo aukų tik 4,6% tenka laikyti dujų aukomis, o kiti 95,4% nukentėjo nuo kitų ginklų.

Daugiausia nukentėjo nuo dujų rusai, kurių priešcheminė apsauga buvo labai menka, ypač iš pradžių, po pirmosios vokiečių cheminės atakos. Amerikos kariuomenėje, kuri pradėjo karą jau 1917 m., t. y. karui besibaigiant, karo metu dujų apnuodytieji sudarė net 26,8%.

KARL

SPINDLIG: GILASPAUDE